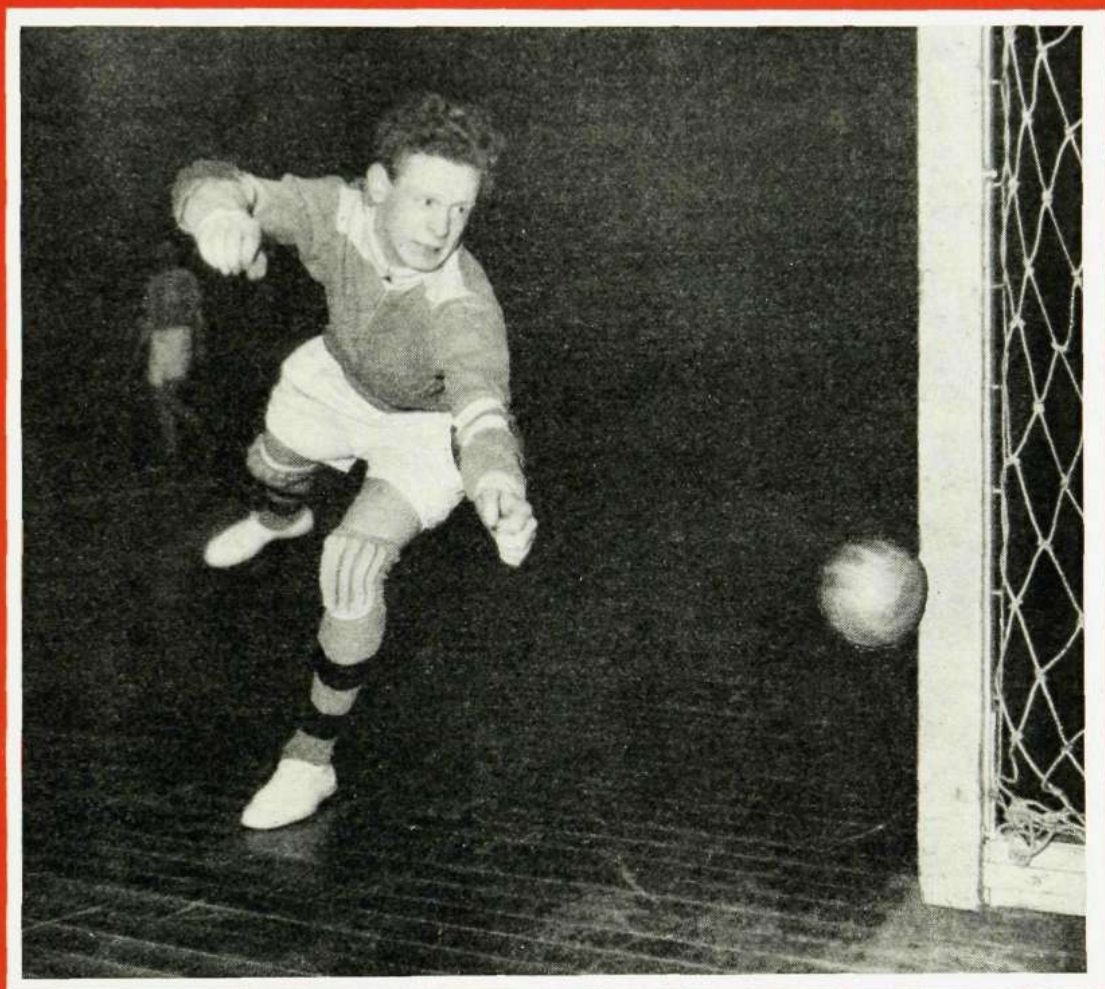

Kontakten

Ericsson
LM

Nr 3

1953

LM-ARNAS TIDNING

Kontakten

LM-arnas tidning

Ansvarig utgivare: Hugo Lindberg
Redaktör: Sigv. Eklund, tel. 453
Red.-sekr.: Sten Stomberg, tel. 457

Redaktionskommitté:

Bengt Barkland, Us, tel. 1464
Sten Tiberg, VIC, tel. 613
Nils Fredriksson, Vt 19, tel. 1319
Olle Svensson, Vt 19, tel. 287

Lokalredaktörer:

K-R Staf, Ermi, tel. 83; E Hellström, Sieverts Kabelverk, tel. 319; B Westerland, SER, tel. 344; S von Melsted SRA tel. 211; M Steiner, Kabelverket, Älvsjö, tel. 31; B Larsson, Alpha, tel. 23; A Hofström SIB, P Nyhull, Rifa, tel. 109; C G Löfgren, FÖB; E Wandel, GR; S Jönsson, Katrineholm; U Erling, Söderhamn; A Bergman, Karlskrona.

Omslagsbild:

En vacker räddning har fotografen påpassligt fångat vid koncernmästerskapen i handboll, som ägde rum i Göteborg: Huvudfabrikens målvakt, Rolf Kjellbing, tippas bollen aningen utanför stolpen.

Ur innehållet:

	Sida
LME:s bokslut för 1952	44
Om kvalitet	46
LM-arna har god hand med sina kontorsmaskiner	47
10 milj. rullar har lindats i Katrineholm	48
Telefontyper	49
En mäktlig pappersflod rinner årligen genom Huvudfabriken	50
Friska fläktar från Rifa	52
Med blix och solljus	53
Sett och hört	54
Induktion var »gammalt prat» i ledningarna	56
Dunungen	57
Verkskydd i Söderhamn	57
Karlskrona blev koncernmästare i handboll	58
50 gjorde upp om tillarna i bordtennis	58
Rekordresultat vid bowlingmästerskapen	59
Korpskyttet	60

Nya beställningar

Ytterligare två colombianska städer kommer att förses med automatiska telefonstationer från L M Ericsson. I Barranquilla skall byggas tre centraler på sammanlagt 15 000 linjer och i Cartagena två centraler på tillsammans 4 000 linjer.

I staden Campos do Jordão i Brasilien skall L M Ericsson bygga två automatiska telefonstationer med 500-linjers väljare på 1 000 respektive 500 linjer. Den brasilianska telefonstationen i Ribeirão Preto, som L M Ericsson tidigare levererat, skall byggas ut med ytterligare 2 000 linjer. Den är utrustad med 500-linjers väljare.

Den automatiska telefonstationen i Åbo, Finland, skall utökas med 2 000 linjer. Från Finland har L M Ericsson även fått beställning på ett antal koordinatväljareväxlar.

Chefsskifte vid LME

Helge Ericson ordförande i styrelsen

Sven Ture Åberg verkställande direktör

Vid årets bolagsstämma har Telefonaktiebolaget L M Ericssons styrelse undergått vissa förändringar. Sälunda har generaldirektör Waldemar Borgquist avgått som ordförande i bolagets styrelse och på denna post efterträts av direktör Helge Ericson. Såsom verkställande direktör har styrelsen utsett hittillsvarande försäljningsdirektören Sven Ture Åberg.

Direktör Hemming Johansson, som sedan år 1903 varit medlem av styrelsen, drog sig vid denna bolagsstämma tillbaka.

Liksom tidigare kommer vice verkställande direktören Nils Sterner att handlägga frågor beträffande bolagets intressen i västra hemisfären och vice verkställande direktören Hans Thorelli att ägna sig åt moderbolagets industriella rörelse.

Generaldirektör Waldemar Borgquist framförde vid stämman ett tack till direktör Hemming Johansson för hans insatser såsom direktör i bolaget samt såsom ledamot i bolagets styrelse under femtio år. Därefter riktade generaldirektör Borgquist ett tack till direktör Helge Ericson för förtjänstfull ledning under de senaste tio åren. Styrelsens förste vice ordförande, bankdirektör Marcus Wallenberg, uttalade styrelsens och bolagets tack till generaldirektör Borgquist för den skicklighet och enande förmåga, som han ådagalagt under sitt tjugouåriga ordförandeskap.

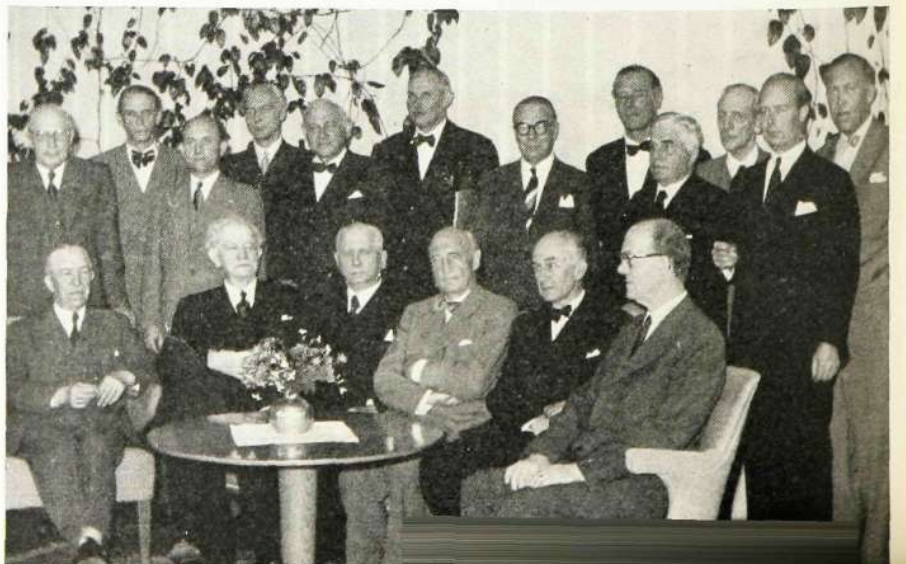
Telefonaktiebolaget L M Ericssons styrelse och direktion samlade efter bolagsstämman. Från vänster till höger synas sittande: disp. W Johansson, dir. H Johansson, generaldir. W Borgquist, dir. H Ericson, dir. H Thorelli, dir. K Kääll; stående: dir. B Wahlqvist, dir. S T Åberg, övering. O Hult, dir. W Söderman, dir. S Häggberg, bankdir. M Wallenberg, bankdir. E Browaldh, advokat S Salmonson, kapten S Rudberg, övering. C Montelius, dir. H Ohlin, dir. H Lindberg.

Direktör Helge Ericson överlämnar bolagets guldplakett till bankdirektör Marcus Wallenberg, som i 20 år varit ordförande i styrelsens finansutskott.

Den avgående LM-chefen har omhändertagit ledningen för telefonkoncernen sedan 1942. Då direktör Ericson nu inträtt som styrelseordförande, kommer hans stora insikter och erfarenhet att även i fortsättningen stå till bolagets förfogande.

LM Ericssons nytillträdande chef, direktör Sven Ture Åberg, är född 1903. Han utexaminerades från Tekniska Högskolan 1927 och har från samma år varit knuten till L M Ericsson. Hans verksamhet har under en lång följd av år varit förlagd till LME-företag i utlandet, såväl i Europa och Orienten som i Sydamerika. Under åren 1937—1940 representerade han L M Ericsson i USA, och åren 1940—1946 var han chef för Ericsson Telephone Sales Corporation i New York samt vice president i Teleric Inc. Från 1946 har han haft verksamheten förlagd till Sverige som koncernens försäljningsdirektör.

De något mer än 10 år, under vilka det förunnats mig att verka såsom chef för Telefonaktiebolaget L M Ericsson, ha kryddats med åtskilliga svårigheter men också — och framför allt — med många glädjeämnen. Det är de sistnämnda, som nu mest tränga sig fram.

Bolagets framgångar under dessa 10 år ha varit betydande. Vi ha vidgat vår produktiva bas genom anläggning av nya fabriker både i Stockholm och i landsorten. Vi ha ökat och befäst våra ekonomiska, kommersiella och tekniska resurser. Härvid ha vi gynnats av den högkonjunktur, som följde i andra världskrigets spår. Men jag är fullt övertygad om att vi ändå aldrig skulle lyckats utan samverkan mellan olika individer och grupper och utan de många förnämliga insatser, som Ni vid alla tillfällen varit beredda att göra. För detta och för den välvilja, som från alla håll mött mig i mitt arbete, vill jag vid detta tillfälle uttala mitt varma tack.

L M Ericsson är ett företag med traditioner. Ett gott anseende är svårt att förvärva men lätt att förlora. Vi ha sökt bygga upp vår ställning genom att leverera goda produkter till konkurrenskraftiga priser. De framgångar, vi vunnit, vill jag gärna ta som ett bevis för att vi i någon mån lyckats. Men det ligger vikt uppå, att ambitionen icke avtrubbas, utan att vi alltjämt äro beredda att sätta in all vår kraft mot ett högt mål.

Nu saknar inte orosmoln. Politiska, handelspolitiska och ekonomiska svårigheter torna upp sig vid horisonten. En alltmera skärpt konkurrens sätter in samtidigt som våra kostnader stigit. I flera av våra fabriker har arbetstillgången blivit knapp. Det gäller att möta dessa svårigheter med fast beslutsamhet. Vi kunna inte trolla bort dem, men vi kunna försöka övervinna dem.

När jag nu lämnar posten som verkställande direktör i vårt bolag, så betyder detta icke ett definitivt avsked. I min nya egenskap av ordförande i bolagets styrelse hoppas jag alltjämt på kontakt med bolagets verksamhet och personal.

Helge Ericson.

Den 9 juni 1953 anslogs följande meddelande, som väl de flesta läst:

Telefonaktiebolaget L M Ericssons styrelse har till verkställande direktör i bolaget från och med den 9 juni 1953 utsett förutvarande försäljningsdirektören S T Åberg.

Direktör Helge Ericson har från samma tid inträtt såsom ordförande i styrelsen och jourhavande styrelseledamot.

Vår avhållne chef direktör Helge Ericson har således dragit sig tillbaka från den verkställande posten. Ansvaret har lagts på mig. I mer än 25 år har jag varit LM-are i goda tider, i svåra tider. Direktör Ericson har här intill klart påpekat, att ett hårdare klimat kan väntas. I detta vill jag odelat instämma, men samtidigt vill jag deklarerat, att jag tror på L M Ericsson, på detta vårt företags inboende styrka, på viljan till uppoffring och gott samarbete hos alla dem, vilkas bärgning och lycka beror på företagets framgång.

Jag ser på framtiden med tillförsikt, om vi blott alla, var på sin plats, göra vårt bästa.

Sven T. Åberg

LME:s bokslut för 1952

Orderingången har under året varit god och orderbeståndet vid årsskiftet var tillfredsställande. En förskjutning har ägt rum i inkomna order mellan de olika tillverkningsgrenarna, i det framför allt försäljningen av materiel för långdistans-telefoni (transmissionsmateriel) ökat. Försäljningsarbetet, särskilt på utlandet, har på senaste tiden krävt allt större ansträngningar. Valutasvårigheter och andra exporthinder göra att läget måste betecknas som osäkrare än tidigare.

Fakturerade leveranser, som under 1952 uppgått till 212,9 milj. kr, har varit större än någonsin tidigare. Detta sammanhänger dels med att vissa större telefonanläggningar, som nästan helt färdigställda under 1951, fakturerats först under 1952, dels med den av inflationen betingade högre prisnivån, dels slutligen med den höga produktionsnivån under 1952, som haft till ändamål att nedbringa leveranstiderna på bolagets materiel. Detta har varit nödvändigt på grund av den hårdnande internationella konkurrensen. Sedan mera normala leveranstider numera uppnåtts, har produktionen anpassats efter orderingången, vilket fört med sig en minskning i personalstyrkan på sista tiden.

Av faktureringen faller 167,6 på Telefonfabrikerna i Midsommarkransen, Katrineholm, Söderhamn och Karlskrona samt resten på Kabelverket i Älvsjö och Tele-signalfabriken i Gröndal.

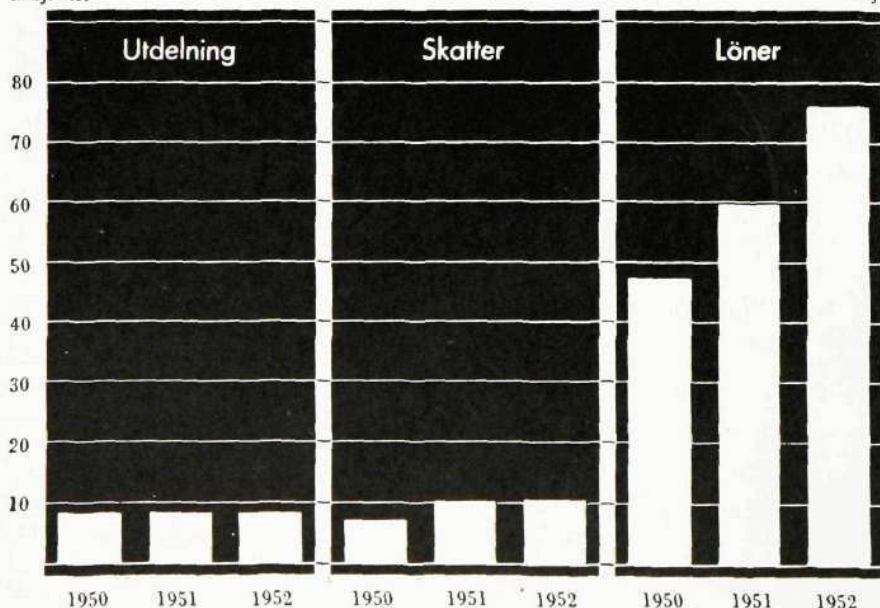
Telefonfabrikernas leveranser fördelar sig sålunda på olika marknader:

	Milj. kr	%
Sverige	81,7	49
Export:		
Europa utom Sverige ..	33,9	
Asien	7,3	
Afrika	2,4	
Amerika	42,0	
Australien	0,3	85,9 51
	<u>167,6</u>	<u>100</u>

Resultatet av faktureringen samt bolagets övriga verksamhet framgår av nedanstående uppställning:

	1952 (milj. kr)	1951
Fakturering av levererade produkter	212,9	162,0
Vinstutdelning på aktier, som bolaget äger	2,1	2,0
Räntor på pengar, som bolaget lånat ut	5,3	6,2
Diverse inkomster	5,1	10,4
	<u>225,4</u>	<u>180,6</u>
<i>Härav har använts till:</i>		
Material samt tillverknings-, försäljnings- och allmänna kostnader (exkl. löner)	107,8	75,2
Avskrivningar på byggnader, maskiner och inventarier ...	8,9	9,8
Nedskrivning på aktier och fordringar, minus återvunna nedskrivningar	5,8	8,0
Avsättning till pensionsstiftelser	1,8	3,0
Räntor på pengar, som bolaget upplånat	3,3	3,3
	<u>127,6</u>	<u>99,3</u>
Av återstoden	97,8	81,3
har tillförts:		
arbetare	45,2	33,9
tjänstemän, direktion och styrelse	30,6	25,8
stat och kommun (skatter)	10,4	10,1
aktieägare (vinstutdelning)	8,2	8,2
	<u>94,4</u>	<u>78,0</u>
Och resten kvarstår i bolaget	3,4	3,3

Milj. kr.

Milj. kr.

En jämförelse av de olika resultatpostererna för de två senaste åren ger bl. a. vid handen att faktureringen ökat med 31 %, utgifterna för material samt tillverknings-, försäljnings- och allmänna kostnader med 43 %, tjänstemannalönerna med 19 % och arbetarlönerna med 33 %. Denna senare ökning beror till stor del på stegringen i antalet anställda arbetare, som i medeltal var 5 796 under 1952 mot 5 254 under 1951.

Bolagets tillgångar och skulder vid slutet av de två senaste åren framgår av balansräkningen å sid. 45.

Man lägger märke till den kraftiga ökningen i fordringar under 1952, nämligen dels 8 milj. kronor i fordringar hos

Diagram över utdelning, skatter och löner belöpande på åren 1950—1952.

samarbetande bolag; dels 12 milj. kronor i diverse fordringar. De ökade fordringarna hos samarbetande bolag bero såväl på långa krediter till utländska dotterbolag i samband med leveranser av telefonanläggningar som på utlåning till vissa svenska dotterbolag, som försämrat sin likviditet genom lagerökningar. Ökningen på 12 milj. kr i övriga fordringar sammanhänger i huvudsak med stora leveranser till kunder i slutet av 1952, för vilka betalning ej hunnit inflyta före årsskiftet. Bland annat som en konsekvens härav har bolagets kassabehållning nedgått under 1952.

Övriga förändringar i tillgångarna äro av mindre storleksordning.

Uppställningen över skulderna ger vid handen, att större förändringar inträffat beträffande diverse skulder (bl. a. nedgång i skatteskulden på drygt 3 milj. kr) och obligations- och förlagslånen, som minskat med 4 milj. kr, samt skulder till samarbetande företag, som ökat med 10 milj. kr. Härav faller 6 milj. kr på bolagets skulder till Mexikanska Telefon AB Ericsson, vilka i huvudsak uppkommit genom att detta företag ställt aktier i Telefonos de México (TDM) till bolagets förfogande för utbyte mot bevis, tillhörande bolagets 3 1/2 % förlagslån av år 1950. Enligt villkoren för detta lån är nämligen bolaget skyldigt att senast den 1 augusti 1953 vid anfordran utbyta varje förlagsbevis på nominellt kr 180:— mot tre aktier i TDM. Under 1952 inlöstes på detta sätt förlagsbevis på över 4 milj. kr, vilket förklarar ovannämnda nedgång i posten »Obligations- och förlagslån».

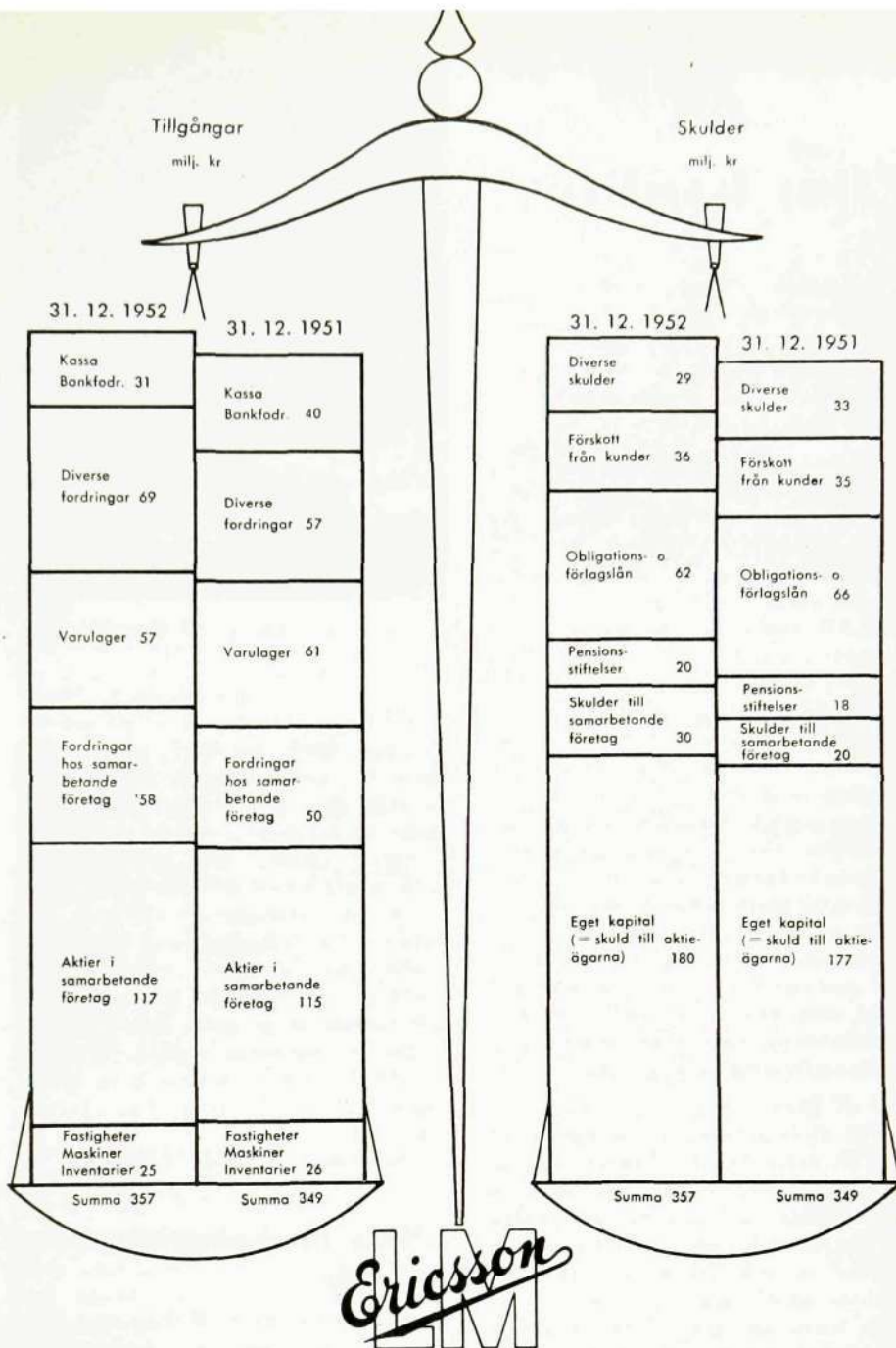
Diagrammet på sid. 44 över utdelningar, skatter och löner under de tre senaste åren är hämtat ur förvaltningsberättelsen. Den som vill veta mera om bolagets verksamhet under 1952 kan erhålla ett exemplar av berättelsen på sin avdelning.

G Svalling

Sammanträde med koncernens företagsnämnder

Det årligen återkommande sammanträdet med representanter för de olika företagsnämnderna inom koncernen ägde i år rum den 4 juni.

Direktör Helge Ericson hälsade de närvarande välkomna och uttryckte sin glädje över att han kunde närvara vid dagens sammanträde efter en lång tids sjukdom. Direktör Ericson framhöll, att resultatet för år 1952 måste anses vara gott. Vid bedömning av framtidsutsikterna för verksamheten finge man ha klart för sig, att det framförallt är tre faktorer, som inverkar. Den första är att världens telefonbehov är utomordentligt stort, den andra att konkurrensen på området har hårdnat ytterligare under det gångna

året, även om 1952 års bokslut inte återspeglar detta förhållande direkt. Slutligen för det tredje saknas den för täckande av telefonbehovet nödvändiga finansieringen, vilket medför starka krav från bolagets kunder på kreditgivning på längre sikt. Direktör Ohlin lämnade en redogörelse för 1952 års bokslut, som han ansåg tillfredsställande. Han betonade emellertid, att man ur bokslutet även kunde utläsa att LM Ericsson nu hade en hårdare konkurrens än tidigare, då bolaget ej fått full täckning för kostnadsstegringarna. Som en sammanfattning måste man nog emellertid säga, att resultatet är gott, framhöll direktör Ohlin, och bolagets ställning sådan, att man kan se framtiden an med tillförsikt.

Direktör Åberg anslöt sig till direktör Ericsons uttalande om kreditgivningen och diskuterade det sammanhang med den bilate-

rala handeln, som numera råder i stora delar av världen och därav följande ofrihet i de internationella kapitalrörelserna. Att göra en spådom för framtiden beträffande exporten är vanskligt, då sådana faktorer som bristande importlicens, bristande kapital, oväntade importspärrar, krav på lokal fabrikation och liknande under nuvarande förhållanden i världen uppträder så oväntat, att någon klar prognos inte kan göras. LME-koncernen och framförallt moderbolaget är i ännu högre grad än Sverige beroende av export, och det är nödvändigt att vidmakthålla och utveckla vår försäljning på exporten för att hävda vår ställning som ett storföretag. Talarerna uttryckte förtroende för framtiden under förutsättning att man på alla håll inser nödvändigheten av ytterligare krafttag.

Läget karakteriseras i dag av betydligt

Om kvalitet

Konkurrensen ute på världsmarknaden har härdat ytterligare. För att våra produkter skall ha samma avsättningsmöjligheter som tidigare är det ett oefftergivligt villkor, att endast kvalitetsprodukter lämnar fabriken.

Varje produkt blir alltid föremål för omfattande slutkontroll, innan den skickas ut till kunder över hela världen. Men hur noggrann denna kontroll än är, kan det dock hända att en del undermåliga detaljer passerar utan att upptäckas. Det är därför nödvändigt att genom intensiv »feljakt» vid källan försöka upptäcka och avlägsna såväl fel som felorsaker, så att endast riktiga detaljer når fram till hopsättningsavdelningarna. Detta så mycket mer som kostnaderna för kassationen blir ofantligt mycket större, om de felaktiga delarna upptäcks först sedan de gått in i de färdiga eller halvfärdiga produkterna. Bolagets kostnader för kassationer uppgår årligen till stora belopp. Under en följd av år har denna siffra varit av ungefär samma storleksordning. Vi kan därför inte vänta oss, att den av sig själv skall börja falla. Skall vi få ner den fordras, att alla LM-are anstränger sig ytterligare, så att ett verkligt resultat uppnås.

För att kunna erbjuda kvalitetsvaror är det ett absolut krav att alla hjälper till med att endast kvalitetsdetaljer når fram till hopsättningsavdelningarna. Som var och en förstår är det mycket oekonomiskt att försöka bygga upp kvalitet genom att kassera en stor del av tillverkningen. Kvalitet måste skapas från början, och detta måste ske genom samarbete från alla dem, som deltar i produktionen. I vår fabrikation måste vi ofta tillverka

större osäkerhet än förr, anförde direktör Thorelli. Ordergången från den svenska marknaden har beträffande moderbolagets tillverkningar hittills varit stabil, medan tendensen på flera utlandsmarknader samt beträffande vissa av dotterbolagens tillverkningar varit vikande. Detta har med nödvändighet måst innebära att antalet anställda har fått minskas. I dagens läge anse vi emellertid sysselsättningen vid Huvudfabriken vara tryggad vid nuvarande nivå för resten av detta år, och vi hoppas även att under i varje fall första hälften av nästa år kunna bibehålla den sysselsättning vi i dag har. De bolag, som äro underleverantörer till Huvudfabriken, kan därför även räkna med ungefär samma sysselsättning som hittills, vad beträffar leveranser till Huvudfabriken.

Övering. Edvin Jonsson vid Huvudfabriken

delar med mycket små toleranser. Visserligen kan det ibland påvisas, att apparater, tillverkade av delar med mindre snäva toleranser, fungerar lika bra, då de sätts ihop. Man måste emellertid betänka, att kunderna använder våra fabrikat under mycket lång tid, ofta hela mansåldrar, och att de under denna långa tid får stor erfarenhet av vad våra produkter går för. Är detaljerna mindre väl gjorda, visar sig detta i kortare livstid, och kunderna får dåligt intryck av vårt fabrikat. Det är av denna orsak vi måste fordra de noggranna mätten, även om vi själva i våra provningar ej upptäcker någon olägenhet av mindre exakt tillverkade detaljer.

Bra maskiner och goda verktyg är en

LME:s forskningsstipendier utdelade

Telefonaktiebolaget L M Ericssons Stiftelse för främjande av elektroteknisk forskning har av årets stipendiemedel utdelat 17 000 kr i stipendier.

Teknologie doktor Stig Lundquist, Kungl. Tekniska Högskolan, får 2 000 kr för studier i England av icke lineära svängningar; civilingenjör Bruno Engström, Radiobolaget, 2 000 kr för studier i USA inom området för mikrovågs- och pulsteknik; civilingenjör Marianne Westberg, Huvudfabriken, 2 000 kr för studier i USA av förstärkarteknik; civilingenjörerna Nils Björk, Göteborg och Ulf Enfors, Radiobolaget, 2 000 kr vardera för licentiatstudier vid Chalmers Tekniska Högskola resp. Kungl. Tekniska Högskolan; ingenjörerna Gunnar Mellgren, Huvudfabriken, Nils Rudstam, Kabelverket och Lennart Wahlén, Huvudfabriken, 2 000 kr vardera och ingenjör Ernst Schumecz, Huvudfabriken, 1 000 kr för bedrivande av studier vid Kungl. Tekniska Högskolan.

nödvändig förutsättning för att skapa kvalitetsprodukter. På LM lämnas därför ingen möda osparad för att få fram de bästa hjälpmedlen. Men goda maskiner och bra verktyg är inte i sig själva tillräckliga. Det blir ändå inte något kvalitetsarbete, om inte de som sköter dem är »kvalitetsmedvetna». Det är det vi måste sikta på, till allas vårt bästa.

Edvin Jonsson

Råvarukontrollen håller nere kassationskostnaderna

Det är över 4 000 ton råvaror, huvudsakligen metaller, som årligen anländer till godsmottagningen vid Huvudfabriken. Innan de nyanlända partierna läggs upp i förråden får de gå igenom en ingående kontroll för att konstatera att de håller de fordringar LM ställer på dem.

— En välorganiserad råvarukontroll är av största vikt för att hålla kassationskostnaderna nere, säger ingenjör Rune Axenborg, som sva-

I en dragprovare kontrollerar ingenjör Rune Axenborg att ett prov från ett inkommet råvaruparti fyller de krav LME ställer.

rar för denna avdelning. På senare år har råvarukontrollen vuxit ut betydligt och omfattar i dag dubbelt så många man som för ett par år sedan.

— Det är huvudsakligen stickprov som tas, men dessa får genomgå en mängd olika kontroller. I tveksamma fall skickar vi proven för analys till de kemiska laboratorier. Dessutom får ofta de olika verkstadsavdelningarna provarbeta materialen. Först när alla dessa prov utfaller till belåtenhet förklaras partiet för godkänt och kan vandra in i våra förråd.

Ingenjör Nils Wennberg ser på när skrivmaskinsreparatören Bertel Engman med ett specialverktyg gör en justering på en skrivmaskin.

— Mina s ser så konstiga ut! Kan ni komma och hjälpa mig, kvittrar en kvinnlig stämma, som i samma andetag fortsätter med att påpeka, att det är bråttom att få s:et litet mindre konstigt.

— Det skall bli en lätt match att klara, svarar den lugna röst, som tillhör skrivmaskinsreparatören *Bertel Engman*. Han har sin verkstad förlagd till Vt 27 på Huvudfabriken, och samtidigt med att han lägger ned luren efter att ha mottagit s-larmet vänder han sig till en av medhjälparna, *Allan Seiden*, och ber honom att med korta, snabba steg forcera alla S-kurvor upp till ett visst rum i tredje våningen i kontorshuset och ta en titt på skrivmaskinen.

— Det rör sig nog bara om en enkel justering, men tag med några reservbokstäver för säkerhets skull, ropar herr Engman efter sin bortflyende medarbetare, som med reparationsväskan i handen redan är på väg och utom hörhåll. Det är närmare 1 000 kontorsmaskiner, som är i dagligt bruk inom Huvudfabriken. Av dessa är ca 500 skrivmaskiner, 300 räknemaskiner och resten specialmaskiner av olika slag för bokföring, kopiering m. m.

Genom rationalisering har kostnaderna för service nedbringats

— För servicen av alla dessa maskiner svarade tidigare 7 specialutbildade reparatörer, berättar ingenjör *Nils Wennberg* på styckeverkstaden. Varje skrivmaskin fick då 12 putsningar årligen och med jämna mellanrum togs varje maskin isär alldeles och fick genomgå en minutiös översyn. Sedan slutet av förra året tillämpas ett mera rationellt system, som nedbringat kostnaderna för denna service väsentligt.

— Numera får varje maskin endast 4 putsningar årligen, och en del av servicen

har flyttats över på dem, som dagligen har med maskinerna att göra. Det åligger sålunda den skrivande att med jämna mellanrum göra typerna rena med en typborste, som fuktats med varnolen. Men kom ihåg att alltid borsta typerna mot tangentbordet, så att man inte borstar in smutsen i maskinen. Inte heller skall man borsta typerna i sidled, för då kan man lätt bocka en typarm, så att denna sedan fastnar i typledaren. Och för att skrivningen skall gå som en dans, måste man då och då även tvätta av valsen med rödsprit. Genom denna avtvättning får man bort den glatta ytan, och resultatet blir en bättre pappersmatning. När arbetet är slut för dagen, glöm inte bort att frigöra matarrullarna medelst frigöringsarmen och att sätta på skyddshuven.

Skrivmaskinsreparatören *Bertel Engman* har över 30 års erfarenhet på olika kon-

LM-arna har god hand med sina kontorsmaskiner

torsmaskiner, och vid hans arbetsplats ligger en mängd specialverktyg. Det är huvudsakligen tänger av olika slag, som han använder för olika justeringar.

En elektrisk räknemaskin har *Erko Lippänen* plockat sönder helt och hållet. De flera hundra olika delarna ligger uppordnade på arbetsbordet. Men då vi ett par

Herr Erko Lippänen är specialist på reparationer av räknemaskiner. Här lägger han sista handen vid en maskin som fått en grundlig översyn.

timmar senare åter kommer förbi, är maskinen åter hopsatt och han håller på med slutjusteringarna.

Var försiktig så att raderspån ej faller ner på typarmarna

— På det hela måste jag säga, att LM-arna har god hand med sina maskiner, säger herr Engman. Men jag skulle i detta sammanhang vilja ge ett litet råd, och det är att de vid radering skall försöka undvika att raderspån faller ner i maskinen och lägger sig på typarmarna. Detta förorsakar nämligen, att typarmarna går trögt, eftersom spånen innehåller glaspulver och gummi. Då spånen blandas med olja, bildar de en slipmassa, som dessutom avsevärt förkortar maskinens livslängd. Om man därför alltid för vagnen åt sidan vid radering, så undviker man sådant obehag.

På herr Engmans arbetsplats står ett stort kartotek, där alla kontorsmaskinerna vid LM har var sitt kort. Där antecknas alla gjorda reparationer, och med hjälp av olika ryttare kan herr Engman plocka ut korten på de maskiner, som står i tur för putsning eller genomgång. Putsningen sker i allmänhet på den plats, där skrivmaskinen är uppställd, men en genomgång tar i allmänhet några dagar, och då lämnas en utbytesmaskin under tiden. Hela maskinen skruvas då isär alldeles, och varje del tvättas i varnolen. Delar, som är slitna, byts ut, och efter detta reningsbad stiger maskinen åter upp likt en fågel Fenix och är beredd att under lång tid framåt kunna tåla så höga påfrestningar som upp till 3—400 nedslag per minut. Det är nämligen den hastighet, som några av LM:s snabbaste maskinskriverskor bearbetar sina maskiner med.

Kontorsmaskinerna skruvas isär och varje del tvättas i varnolen. På bilden tv besprutas en skrivmaskins underrede av herr Allan Seiden.

10 milj. rullar har lindats i Katrineholm

Det vilade feststämning över fabriken i Katrineholm fredagen den 24 april. Den dagen tillverkades den 10 000 000 rullen och detta firades med en kaffefest var i hela personalen deltog.

I två omgångar samlades de anställda i den värpyntade matsalen, där företagsledningen svarade för den lekamliga väl-fägnaden. För den musikaliska stod fabri-kens egen trio, herrar *A Arndt*, Kh 50, *Nils Lindvall*, Kh 52 och *John Olsson*, Kh 51.

— Tyvärr kan vi inte peka på någon sär-skild rulle som är den 10-millionte, då de inte är nummernärkta, framhöll in-ge-njör *Bertil Lundgren* i sitt hälsnings-anförande. Men rullen har sett dagens ljus under förmiddagstimmarna, och alla som hållit på med denna tillverkning kan därför sägas ha lagt sin hand vid jubi-laren. Det var 1946 som tillverkningen av rullar började i Katrineholm. Till en bör-jan var det en ganska blygsam tillverk-ning, men siffrorna steg snabbt i höjden.

— Egentligen är det ju endast lindnings-avdelningen, som skulle fira denna till-dragelse, men det förnämliga resultatet hade inte kunnat uppnås om inte lind-ningen haft god hjälp med service från de andra avdelningarna. Det är därför inte mer än rätt att hela fabriken deltar i firandet.

Ingenjör *Sten Tiberg* vid Huvudfabriken överlämnar en jätterulle från lindningsavdelningen i Stockholm. Under livliga applåder mottogs den av verkställare *Sven Eriksson*.

— När vi nu går in för vår 20 000 000-rulle får jag hoppas att arbetstillgången i framtiden skall te sig lika bra som hit-tills, sade ingenjör *Lundgren* till sist.

Huvudfabrikens representant vid jubileet var ingenjör *Sten Tiberg*. Han fram-förde verkstadsledningens lyckönskning-ar till Katrineholmsfabriken och över-lämnade en blomsterbukett, som på ka-trineholmarnas vägnar mottogs av ingen-jör *Lundgren*.

»Kromosomrulle» överlämnades från Huvudfabrikens lindningsavdelning

Ingenjör *Tiberg* berättade, att då Huvud-fabrikens lindningsavdelning fick höra att Katrineholm inom kort skulle göra 10 000 000-rullen hade ingenjör *Bertil Fa-gerholt* bett att få linda den för att den skulle bli riktigt enligt obefintliga speci-

fikationer. Denna rulle som hade kro-mosomproportioner överlämnade ingenjör *Tiberg*, och under livliga applåder mot-togs den av verkställare *Sven Eriksson*. Hyllningen för 10-miljonrullen avslutade ingenjör *Tiberg* med att läsa upp en versi-fierad hyllning från Vt 38.

Till *Eder*, våra vänner uti Katrineholm vi ber få gratulera och sända Er en blom för lindningsprestationen (som nog får räknas om) har stigit uti siffror till 10-million.

Till denna stora siffra det nog förkla-ring finns den har ju hjälpts i höjden av käcka, flinka kvinns, som offrat lack och naglar och all sin energi de givit allt för siffran, det har de struntat i.

När Ni nu jubilerar uti en liten fest så vill vi i Stockholm Er hylla med en gest och visa hur en rulle skall lindas på sitt sätt för den ej ritning finns, men lindningen är rätt.

Och så till sist vi präntar i versens sista rad Ni har vår hyllning given i allra högsta grad och på Er rullfest önskar vi att alla trevligt får det hoppas 38-an med hela dess lindarkår.

Efter uppläsningen av detta vackra poem följde så ett musikprogram.

Det var 1946 som fabriken i Katrineholm sattes igång, och under detta års

(Forts. på sid. 59)

Platschefen vid Katrineholm, ingenjör *Bertil Lundgren*, överlämnade minnesgåvor till dem som varit med från fabriken start. Verktygsuppsättare *Karl-Gustaf Johansson*, Kh 51 fick ett mörtspö med vid-hängande »fisk».

Telefon-typer

Rökgrumlaren

Det är inte många som förstår vad Cigarr-Jerker säger i telefon då han talar med en cigarr i munnen. Många fatala hörfel och irriterande omfrågningar undviks om man talar tydligt. Men ingen kan tala tydligt med pipa, cigarett, kola, tuggummi eller dylikt i munnen.

Skönhetstelefoni

Att lägga rött på läpparna och samtidigt tala i telefon är Vackra Susie inte ensam om. Den som håller i den andra luren har säkerligen svårt att höra vad hon säger.

I Er telefon svarar Ni naturligtvis på första signalen med telefonnummer eller namn. Om Ni då möts av en tydlig och trevlig telefonröst, som börjar med att nämna sitt namn, är det inte då straxt lite trevligare att tala. Och telefonbesökaren känner att han är välkommen om Ni talar med vänlig röst.

Man har en ofantlig nytta av att alltid ha papper och penna till hands för anteckningar under samtalets gång.

Hur ofta säger man inte »ett ögonblick» och lämnar motparten med luren klistrad vid örat medan man själv letar i pärmar och bland papper efter begärda upplysningar. Den som väntar under intensivt lyssnande tycker alltid att väntetiden är betydligt längre än vad den verkligen är. Gör därför eventuella avbrott i samtal så korta som möjligt. Ofta kan det vara bättre att be få ringa upp om en stund i stället för att låta den andre bli förargad över det långa dröjsmålet.

Trådförlängaren

Ställ telefonen så att Ni kan ta med Er mikrofonen ifall Ni behöver vända Er bort och hämta en uppgift från t ex ett kartotek. Handmikrotelefonen är inte byggd för trådlös telefoni utan Ni måste sätta den intill munnen när Ni talar.

Öronplågaren

Tordöns-Tore har en utmärkt stämma och kan utan hjälpmedel göra sig hörd på 300 meters håll. Vid telefonsamtal räcker det med att tala med små tydliga bokstäver. Det spar kraft och förhindrar onödigt slitage på lyssnarens trumhinnor.

En mäktig pappersflod rinner årligen genom Huvudfabriken

— Nu är vi här med en billast papper igen. Herr *Herman Fredriksson* vid Huvudfabrikens godsmottagning fyller i följesedlarna, spottar i nåvarna och gör sig beredd att ta emot lasten. I en aldrig sinande ström rinner pappersfloden till anläggningen i Midsommarkransen, och herr *Nils Strid* på kontorslagret, som svarar för en stor del av pappersinköpen, uppskattar den ankommande pappersmängden till ca 100 ton årligen.

Överallt slukas det papper. Enbart expeditionen använder flera ton årligen, och då är inte medräknat den rikhaltiga formulärflora, som olika myndigheter tillhandahåller för ansökningar av olika slag till kommissioner m. m.

— Ett hastigt överslag ger vid handen, att i runt tal 14 miljoner kopior årligen manglas fram genom ormigmaskiner, stencilapparater och tryckpressar, säger standardiseringsavdelningens chef, ingenjör *Gösta Grönwall*. Framställningskostnaderna för denna kopiemängd är naturligtvis avsevärda, men genom rationaliseringsförfaranden har man på senare år kunnat dämna upp pappersflödet betydligt.

Hektografering är den mest använda kopieringsmetoden

— Kopieringsmetoden medelst hektograf är en av de billigaste vägar för duplicering, fortsätter ingenjör *Grönwall*. Detta förfarande lämpar sig utmärkt för skrivna dokument och enkla ritningar i

Fru *Ingrid Borin* och frökorna *Ann-Marie Helligren*, *Judit Dahlberg* samt *Elsa Jäderqvist* i verkstadsplaneringens ormigrum.

upplagor upp till 200 ex. Metoden brukar i dagligt tal kallas för Ormig, men detta är ett fabrikatnamn.

Ormigoriginalet utskrivs på konsttryckpapper och med hektograferande färgblad, som läggs med den infärgade ytan mot papperets baksida. Man får då ett ormigram med spegelvänd skrift, som används som ett slags kliché vid dupliceringen. Genom att vid utskriften använda färgblad i olika färger kan man få avdrag i olika kulörer.

Nära 2 milj kopior dras årligen vid expeditionens orderkontor

Fröken *Maj-Britt Englund* på skrivbyrån vid ritkontoret sysslar i sin dagliga gärning mycket med ormigskrivning. Hon var nog, liksom många andra, till en början inte så glad åt detta arbete, och nedanstående uttalande, som för en tid sedan stod under rubriken »Månadens knorr» i ASEA:s personaltidning kunde lika väl ha kommit ur fröken *Englunds* mun: »Ormigdamm fastnar på mina kläder, i håret och på huden. När det regnar, blir mina kläder blåa, när jag badar, blir jag blå. Mitt blod kanske också blir blått, men det är ju inte modernt längre.»

— För specificering och beordring bygger rutinen helt på ormigkopior, säger chefen för expeditionens orderkontor, herr *Wilhelm Jansson*. Ur hans ormigmaskiner rinner årligen över 1 800 000 kopior, och fru *Vanda Caldinger*, som är »avdragsbas», uppskattar antalet kopior, som dagligen distribueras till olika avdelningar, till åtskilliga tusen.

Vid verkstadsplaneringens ormigrum finns förutom tre vanliga kopieringsmaskiner två speciella anläggningar — s. k. radkopieringsmaskiner — i vilka man med samma ormigram, som används för till-

verkningensorderna, drar arbetskort och kontrollkort. Fru *Magda Norrbo*, som leder arbetet i detta rum, meddelar, att det dras mellan 7 och 8 000 kopior dagligen i hennes domäner.

Nackdelen med ormigmetoden är, att texten på kopiorna efter en tid bleks ut, om de utsätts för alltför starkt ljus. Vill man ha ljusakta avdrag och ett större antal kopior, måste man duplicera med hjälp av stenciler.

Stencilorigrammet skrivs på skrivmaskin med fränkopplat färgband. Man kan även dra upp linjer och enklare figurer på stencilorigrammet.

Skrivmaskinstyperna måste vara väl rengjorda vid stencilutskrifter

— Det är inte svårt att skriva ut stencil, framhåller telefonavdelningens fru *Agnes Rejdin*, som ofta skriver ut långa tekniska beskrivningar, som skall mångfaldigas i stora upplagor. Men, fortsätter fru *Rejdin*, man måste ha en bra skrivmaskin, hålla typerna väl rena och hela tiden skriva med ett lagom hårt och jämnt anslag för att få ett gott resultat.

På tryckeriet, som ligger i nedre våningen i Huvudfabrikens västra länga vid

Kopior i långa banor gör man i ljuskopieringen vid ritkontoret. Fröken *Inger Söderström* står vid maskinen och fru *Lilly Hansson* sorterar upp en leverans.

Fröken *Jenny Jansson* vid en elektriskt driven dupliceringsmaskin för stenciler.

gården, finns två elektriskt drivna dupliceringsmaskiner, som handhas av fröken *Jenny Jansson* och fru *Elisabeth Thomsson*. Varje dag är det omkring 3 500 kopior, som valsas ut från dessa maskiner.

Offsetmetoden har fått stor användning inom LME

Den mångsidigaste dupliceringsmetoden, som fått stor användning inom LME, är offset, som är ett litografiskt tryck. Denna metod användes vid framställning av kontorstryck, duplicering av maskinskriven text, reproducering av ritningar, fotografier samt för tryckning av blanketter.

Offsetorigrammet utgöres av en tunn aluminiumplåt eller ett specialpreparerat papper, på vilket text eller bilder införts med litografisk färg.

Maskinskriven text bör helst vara utskrivnen med elektrisk maskin, som ger ett jämnt anslag. Maskinen skall vara försedd med litografiskt färgband — om man använder ett sådant papper uppnår man bästa resultatet. Man kan även med litografiskt tusch skriva för hand och rita enklare figurer direkt på plåten.

En offsetplåt kan tåla över 200 000 kopior

Framställningen av offsetplåtar görs vid fotoavdelningen, där herr *Bertil Malmberg* förfogar över en fotografisk utrustning för framställning av offsetorigram. I den stora reproduktionskameran fotografieras originalet, som även kan bestå av fotografier och som kan förminska eller förstora till önskad storlek. Man erhåller ett negativ, som sedan kan retuscheras.

Offsetplåten förses med en ljuskänslig emulsion, som fördelas jämnt över plå-

Förman *Torsten Eriksson* och tryckaren *Lennart Larsson* vid en av offsetpressarna.

Fotograf *Ingvar Blom* ses på bilden tv vid reproduktionskamerans stora objektiv. Th lägger herr *Bertil Malmberg* en ljuskänslig emulsion på offsetplåten.

tens hela yta i en hastigt roterande slunga. De plåtar, som skall hålla för upp till 5 000 kopior, prepareras med äggvita och skall plåten stoppa för upp till 200 000 kopior förses den med en emaljhinna. Den preparerade plåten och negativet läggs i kontakt med varandra i en belyningsapparat. Därefter infärgas plåten och framkallas till det färdiga offsetorigrammet.

Tryckeriet har en stor maskinpark

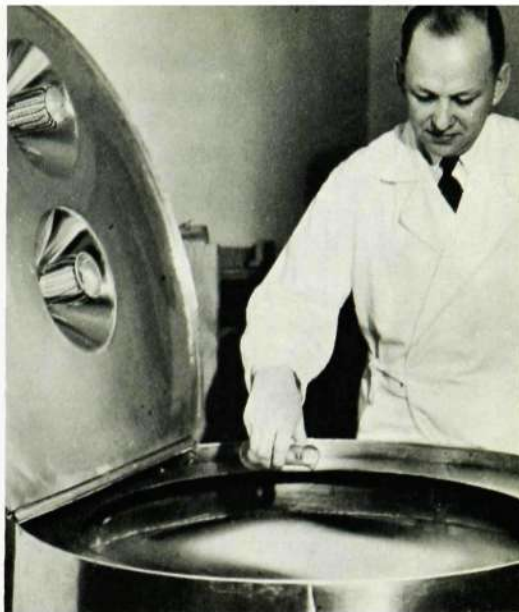
Dupliceringen enligt offsetmetoden äger rum i tryckeriet på moderna offsetpressar. Den sammanlagda mängden tryckalster, som presteras i dessa pressar, uppgår enligt förman *Torsten Eriksson* till i genomsnitt 150 000 per vecka.

I tryckeriet finns också en digelpress och en uppsättning moderna stilar för boktryck. Detta tryckförfarande användes mest för signeringar, etiketter och tryck som verkstaden beställer för att anbringa på olika LM-produkter.

Kopior i »långa banor» gör man dagligen vid ljuskopieringen på ritkontoret. Anläggningen är huvudsakligen avsedd för framställning av ritningskopior, man kan i begränsad utsträckning även göra kopior av andra slag av transparenta dokument. Ärligen framställs där 30 tunnland ljuskopior, vilket motsvarar en dagsproduktion av 5 000 kopior.

Reflexkopiering ersätter avskrifter

En kopieringsmetod, som på grund av de höga framställningskostnaderna knappast kan användas, då det gäller större upplagor, är reflexkopiering. Men metoden lämpar sig utmärkt, om man vill ta enstaka

kopior av brev, broschyrer och andra slag av icke transparenta dokument med text på båda sidorna. Reflexkopieringsanläggning är mycket lätt att handha och består av en belyningsapparat och en framkallningsapparat.

Men bilden av pappersflodens kretslopp genom LM skulle inte vara fullständig, om man inte fick följa dess vidare öden. Dagligen läggs närmare ett kvarts ton papper i papperskorgarna och vissa tider, särskilt vid årsskiftena är det ännu mer, som vidarebefordras till panncentralen, där det under förman *Hugo Appelgrens* ledning förvandlas till aska — och värme.

Men det är inte allt papper, som försvinner denna väg. En stor del arkiveras, och största delen av Huvudfabrikens 35 000 pärmar är säkerligen sprängfyllda. Att den arkiverade pappersmängden oavbrutet växer får man belägg för på kontorslagret.

— Det är ungefär 1 000 pärmar årligen, som vi måste köpa in, säger herr *W Landahl*, som svarar för inköpen av denna detalj.

Tillverkningen av papperskondensatorer är en härfin fabrikation i flera bemärkelser. Det spindelvävstunna materialet — papper och aluminiumfolie — håller en tjocklek, som endast är tiondelen av ett hårstrå. Kvinnliga lockar skyntar man bakom nästan varje maskin, ty av arbetsstyrkan på Rifa representerar de allra flesta spinsidan.

Inne i lindningshallen möts papper och aluminium i en yster dans för att förenas i kondensatorlindor, som skall tåla spänningar mellan 500 och flera tusen volt. Det fordras gott handlag och flinka fingrar för att arbeta med de ömtåliga materialen. Klimatet i lokalen står under ständig kontroll för att underlätta lindningen och renlighet är A och O framhåller verkstadsingenjör *Gustaf Eklund*. Den minsta partikel, som kommer in i kondensatorlindan kan vara tillräcklig för att förorsaka genomslag mellan aluminiumfolierna så att lindan måste kasseras.

Lindningsmaskinerna låter som surrande jättehumlor och maskinparken ger en provkarta på olika maskintyper genom

Fröken Dagny Höök.

åren. De äldsta äro tillverkade på LM Eriesson då kondensatorstillverkningen var förlagd till Telefonfabriken. Dessa maskiner har sedan moderniserats, så att de blivit ändamålsenligare och snabbare. Kondensatorstillverkningen var under åren 1929—1949 förlagda till Alpha och den maskinpark som tillverkades där utgör lejonparten av utrustningen. Alla dessa maskiner måste betjänas var och en av sin linderska.

Då kondensatorstillverkningen 1949 flyttades över till Rifa påbörjades utvecklingsarbetet för lindningsmaskiner, som arbetar helautomatiskt med högt uppdrivna hastighet och stor precision. Sådana har tagits i bruk under senare tid och ingenjör *Hans Lyngskog* har för kort tid sedan fått en maskin färdig, som utför samma arbete på en timme, som det tar en dag för de äldre maskinerna att prestera.

— Vi för en hård kamp mot de båda elementen luft och vatten, framhåller ingenjör *Eklund*. För att kondensatorn skall kunna fylla alla de krav, som ställs på den gäller det att få bort all fukt och luft ur kondensatorlindorna. På senare år har impregneringsmetoderna förbättrats åtskilligt, fortsätter ingenjör *Eklund*. De papperskondensatorer, som i dag släpps ut från Rifa, håller endast 10-delen av den vattenmängd, som de innehöll för ett 10-tal år sedan. Vilka stora svårigheter man möter på detta område bevisas bäst av det faktum att det florstunna papperet till lindorna håller 8 % vatten.

Den stora impregneringshallen vid Rifa sträcker sig genom tre våningar. Kondensatorlindorna lastas på små vagnar och rullas in i olika ugnar och torkkärl, där värme och högt vakuum fullständigt uttorkar lindorna. Denna luft- och vattenutdrivande process tar flera dygn i anspråk och avslutas med att ett impregneringsmedel tillföres kondensatorlindan för att ge den önskade elektriska egenskaper.

Då lindorna svalnat får de genomgå en serie noggranna mätningar innan de vandrar vidare på tillverkningsvägen. Denna sista del har under senare tid varit föremål för en genomgripande rationalisering under ledning av ingenjör *Oskar Möre*.

— Förr satte vi ihop kondensatorerna för hand, men nu blåser vi ihop dem, påpekar fröken *Dagny Höök*, som tillsammans med två kamrater sitter vid en luftdriven monteringsmaskin. Automatiskt fyller maskinen på en lagom mängd kabelmassa i varje behållare, som omsluter papperskondensatorerna. Nästa »man», som sitter vid roboten svarar för att de olika trådändarna löds in på rätt sätt, och den som sitter sist i raden har hand om burkarnas igenlödning. Då ena sidan av kondensatorburkarna är färdiglödda, vänder sig hela raden av kondensatorer i 90° vinkel, och lödningen av nästa sida kan ta vid. De färdiglödda kondensatorerna flyttas sedan över till en mätmaskin. Man skulle nästan kunna kalla den en fänkande maskin, ty om den upptäcker ett fel på en kondensator, så stöts den automatiskt bort. Det har till och med gått så långt att vi kallar »roboten» för »han» fortsätter fröken Höök.

I en annan liknande monteringsmaskin för de välkända telefonapparat-kondensatorerna finner vi fru *Britt Berglund*. Hon har under många år arbetat med montering av dessa kondensatorer fastän det tidigare varit med

Fru Märta Johansson.

primitiva metoder. Nu är genomloppstiden för monteringen från det att lindan sättes ned i aluminiumbägaren till dess att kondensatorn kontrollmättes och stämpelats endast en bråkdel mot förr. Detta har möjliggjorts bland annat av att vissa operationer utföres helautomatiskt eller att de förenklats som t. ex. lödningen. Fru *Berglund* löder nu 28 lödpunkter i ett enda handgrepp.

De omständliga mätningarna av kondensatorerna var förut ett mycket tidsödande arbete, säger ingenjör *Per-Olof Harris*. Tillsammans med ingenjör *Bo Bengtsson* har han konstruerat de luftdrivna mätrobotarna där kondensatorerna under en vandring mellan olika mätstationer bli utsatta för upp till 16 olika mätningar.

Det är ungefär 2 m³ luft, som förbrukas per minut i de olika luftdrivna maski-

Friska fläktar vid Rifa

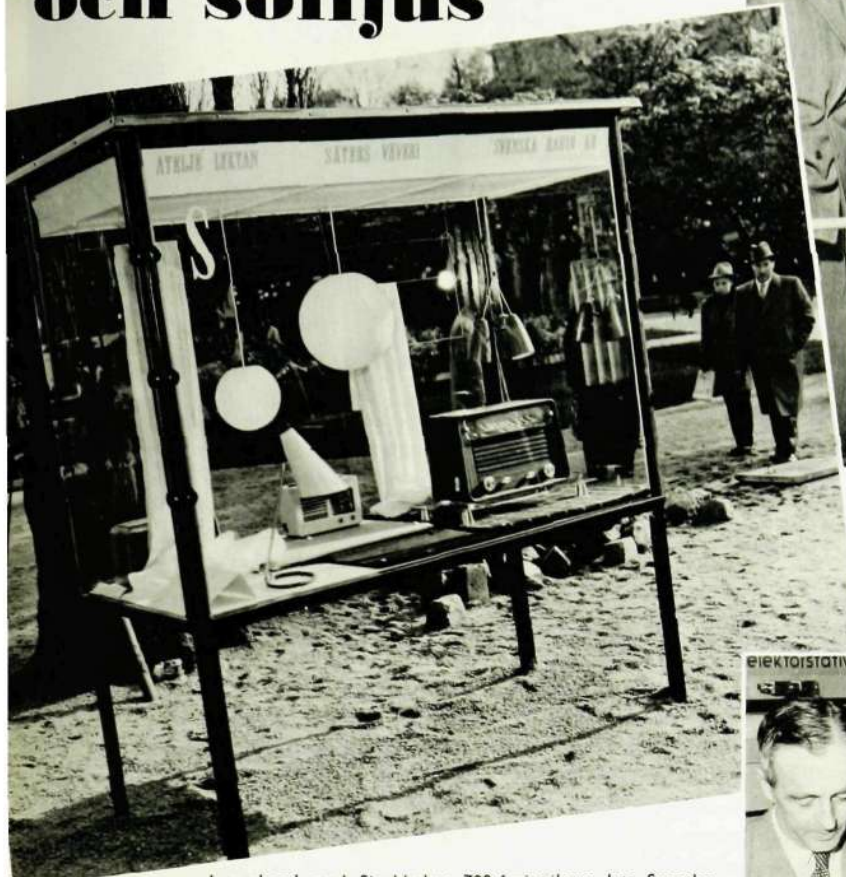
nera vid Rifa, framhåller ingenjör *Möre*, som också visar en annan nykonstruktion — en löd- och fyllnadskarussell för störningsskydd till småmotorer. Sedan den

(Forts. på sid. 57)

Fr

Med blixst och solljus

I samband med Stockholms 700-årsjubileum har Svenska Slöjdföreningen anordnat en »open air exhibition» av svenskt konsthantverk i Kungsträdgården. De enda radiomottagare som utställdes var Radiola.

Vid fabriken i Söderhamn har under våren pågått utbildningskurser i verkskydd och de avslutades med en realistisk övning inom fabriksområdet.

En grupp indonesiska tekniker praktiserar vid Huvudfabriken. Här har fotografen fångat dem då de intresserat följer en 500-väljares tillkomst.

Den spanska handelsdelegation som för en tid sedan besökte Sverige gjorde även en visit vid Huvudfabriken. Herr A Reuterskiöld längst i v på bilden demonstrerar några LM-produkter i utställningsrummet. Bredvid honom står delegationens ordförande Juan Schwark.

En av Europas främsta arbetsstudieexperter, docent Paul Fornallaz från Zürich har på inbjudan av Ingenjörvetenskapsakademien varit i Sverige och redogjort för sin nya bedömningsmetod av arbetstakt. Han besökte bl a Huvudfabriken där han tillsammans med arbetsstudiechefen, ingenjör Harald Boye, gjorde filmupptagningar som sedan analyserades enligt Fornallaz anvisningar.

Sett och hört

Trivs med att skälla

— Det är jag som svarar för skället vid LM! Presentationen kommer från en lurvig fyrbent medarbetare, som i slutet av mars började sin tjänstgöring vid Huvudfabriken.

— Min företrädare Cäsar befinner sig nu i hundarnas himmel och det är jag som skall slita hund här. I denna bostadsbristens tid känner jag mig verkligen överlycklig över att jag får disponera en så rymlig tjänstebostad. Kojan är ju både stor och elegant, och jag har redan fått löfte av »Bygg-Jakob», att det skall bli några smärre reparationer, så att det inte blir fullt så dragigt.

— Och vilken förnämlig mat jag får. Jag äter på ICA och de gör verkligen vad de kan för att jag skall må gott.

— Min ålder är 3 år, så redan för länge sedan har jag trampat ur valpskorna. Jag har tidigare verkstadsvana, ty jag är uppfödd i Hammarby industriområde. Man har lärt mig, hur jag skall uppträda, för att jag skall få rang och värdighet såsom skyddshund och min förnämsta uppgift på LM blir nu att hålla tjuvar och bovar borta från området. Det är huvudsakligen om nätterna, som jag kommer att tjänstgöra. Då följer jag nämligen med nattvakten och hjälper honom.

— Den hund som tidigare skötte om vakt-hållningen var vid sin död sju år gammal. Under tre års tid svarade han för säkerheten vid LM nattetid. Det gjorde han med den äran, men mot slutet av sin levnad blev han litet ilsken av sig och beredde nattvakterna åtskilliga bekymmer.

— Hur jag trivs på Huvudfabriken? Utmärkt! Det roligaste jag vet är att skälla, och det är många som missförstår att jag har obegränsad yttrandefrihet. Det är en fördel, som jag sätter stort värde på. Jag har redan kommit underfund med att det finns en hel del trevliga LM-are, men ingen går dock upp mot husse, portvakt G Gustavsson. Han har redan givit mig ett och annat fläskben!

Med ett bestämt skall förkunnar den fyrbente LM-aren att intervjun är slut. Med ett rassel i kedjan drar han sig tillbaka in i kojans. — Men innan jag somnar skulle jag vilja ge alla LM-are ett gott råd. Håll Er i skinnet, ty jag är inte att leka med om Ni försöker göra något ofog.

Föreståndare K E Österlund inviger fru Ulla Johansson i konstens mysterier.

Konst i matsalarna

LME:s konstförening har hittills årligen arrangerat en vår- och en höstutställning i Midsommargårdens lokaler. Sedan en tid tillbaka har föreningen i stället hängt sina utställningstavlor på väggarna i Huvudfabrikens matsalar. Orsaken är att föreningen för det första vill pryda de stora bleka väggarna och för det andra föra konsten närmare LM-arna.

— Och det finns dessutom ett tredje skäl för att vi använder matsalarna såsom utställningssal, framhåller föreningens ordförande, ingenjör Gunnar Berggren, och det är att vi vill ge mer konst åt bolagets anställda.

— De månader LM-arnas ögon får njuta av färg och svart-vitt i matsalarna är från september till och med april. Håll med mig om, fortsätter ingenjör Berggren, att konst är vederkvickande och intressant. Men kom ihåg, att det skall vara god konst, antingen den är realistisk, surrealistisk eller konkretistisk. Jag tror att LM-arna har krav på kvalitet, och genom att föra dem in i en intimare kontakt med konsten hoppas jag, att de skall få större förståelse för den och även sina kunskaper inom detta område utvidgade.

Konstföreningen vill försöka ge LM-arna god konst till hyggligt pris och även ge dem tillfälle att vinna t. ex. en tavla i »Månadens lotteri». Men av de utställda tavlorna kan intresserade även på fördelaktiga villkor köpa vad de tycker om direkt av konstnären. Genom att vända sig till konstföreningens styrelse kan alla intresserade LM-are få goda råd vid inköp av konst.

— Medlemmarna i konstföreningen har dessutom möjligheter att under året vinna konstverk, en gång på våren och en gång på höstkanten. Varje gång utlottas ett 10-tal konstverk på medlemsnumren.

— Konstföreningen har redan nu ett ganska stort antal medlemmar, men ju större kretsen av konstintresserade blir, desto mer tavlor kan vi få tillfälle att ställa ut och desto mer kan vi köpa in.

För 30 år sedan

Denna bild är tagen år 1920 på Avdelning 19, som svarade för styckelillverkning och hopsättning av reläer och klaffar. Fr v ses verkmästare Carl Thorin, förman Gunnar Andersson, förman Karl Landerholm, skrivbiträdet Karl Lindström, förman Albert Stenström, och verkmästare Aron Blesell. Damen som sitter vid bordet är skrivbiträdet fröken Stina Olsson.

Resestipendier

1953 års stipendier har av styrelsen för Telefonaktiebolaget L. M. Ericssons stiftelse för utdelande av resestipendier och andra bidrag för utbildning utdelats till följande personer.

Sammanlagt utdelades 34 545 kr.

Vid Huvudfabriken till civilekonom *Sture Bråsjö*, Di, 1 500 kr för kurs i administration; ingenjör *Nils Ek*, Tb, 2 500 kr för praktikantställning i USA; ingenjör *Ola Ekholm*, Tb, 2 000 kr för studier vid Kungl. Tekniska Högskolan; herr *Olof Jansson*, Cb, 1 500 kr för studier vid Hög- re Tekniska Läroverket; fru *Birgit Lagergren*, Df, 1 100 kr för språkstudier i England; herrar *Sune Lindell*, K 19, *Len- nart Lindqvist*, K 12 och *Sven Lundqvist*, Vt 13 tillsammans 1 445 kr för studium av statistiska kontrollmetoder vid svenska industrier; ingenjör *Hubert Lindström*, Pa, 1 300 kr för studium av personal- rekrytering vid tyska industrier; ingen- jör *Ragnar Ling*, Yb, 1 500 kr för språk- studier i England, ingenjör *Börje Linner- sten*, Vi, 1 300 kr för språkstudier samt besök vid tyska och schweiziska industri- er, ingenjör *Bertil Lundgren*, Yb, 2 000 kr för studier vid Kungl. Tekniska Högsko- lan, herr *Hilding Nilsson*, K 39, 800 kr för folkhögskolekurs i Genève, ingenjör *Erik Skoog*, Zl, 1 000 kr för studier vid Handelshögskolan.

Vid Telesignalfabriken till fröken *Märta Lindgren* 1 500 kr för språkstudier i Tyskland.

Vid Söderhamnsfabriken till kontroll- förman *Olof Lindqvist* 600 kr för studium av kontrollarbetet vid svenska industrier.

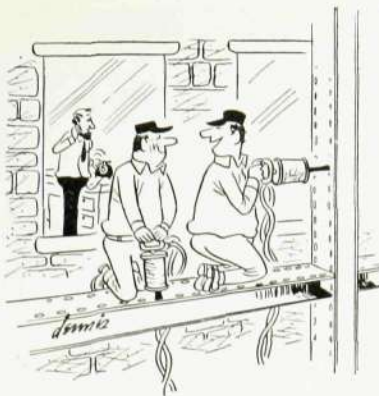
Vid Sieverts Kabelverk till herr *Sture Ljunggren* 1 000 kr för språkstudier i England.

Vid Kabelverket i Älvsjö till ingenjör *Allan Nilsson* 1 500 kr för studium i Eng- land och Holland av provningsmetoder för plastmaterial samt bearbetning av dessa material.

Vid Svenska Radioaktiebolaget till herr *Iwan Reinecke* 1 500 kr för språkstudier samt besök hos leverantörer i England.

Vid AB Rifa till fil. mag. *Sten Wikström* 1 000 kr för studium i Tyskland av vissa vetenskapliga problem i samband med elektroner.

Vid Telegrafverket till ingenjör *Hans An- derson* 2 500 kr för studier i USA av tele- underhållstjänst; kamerealintendent *Tor Pehrson* 2 500 kr för studier i USA av kostnadsberäkning för taxeändamål; tra- fikinspektör *Assar Pohl* 3 000 kr för stu- dier i USA av telefonbyråernas organisa- tion och verksamhet; linjeförman *Lars Tenggren* 1 500 kr för studier av under- hållsarbetet på överdragsstationer i Tysk- land, Holland och England.

— Vi väntar tills han börjar tala!

Vårmanöver

Hemvärnet vid LM hade vårmanöver den 11 och 12 april, då det drog i fält till trakterna söder om Stockholm. Det var ett 100-tal man och lottor, som under befäl av hemvärnschefen Inge Enander övades i krigsmäns uppgifter.

På lördagen efter arbetets slut samlades styrkan vid Huvudfabriken, och i militär- bussar transporterades mannarna och materielen till »okänd ort». Truppen vi- sade emellertid prov på god orientering och kunde på kartan raskt utpeka var den befann sig. Efter avlämning till öv- ningsledaren fick de olika plutonerna olika uppgifter, som det gällde att lösa. Det gällde att ordna bevakningslinjer och försvar, så att varje man fick effek- tiva och goda eldställningar för att från olika riktningar kunna möta en anfäl- lande fiende.

Varje pluton fick därpå ut ett tält, och resandet av dessa var en nyhet för de flesta som deltog i övningen. Till en bör- jan liknade hyddorna mest koppartälten i Haga. De som varit med om tältresning förr delade dock givmilt ut visa råd, och snart såg »husen» riktigt inbjudande ut.

Klockan sex serverade lottorna under be- fäl av fru Anna Lisa Bohman middag. Åtskilliga meter falukorv konsumerades, och den varma saftsoppan hade också en rykande åtgång. Mätta och belättna ord- nade mannarna till det på bästa sätt på granrisbäddarna. I samband med att mörkret föll tätare skärptes vaksam- heten, posternas antal ökades och patrul- ler sändes ut för att spana.

I stort sett förflöt natten lugnt. Men då kommandanten, överste Stedingk och över- stelöjtnant Wannerus i hemvärnsstaben vid 5-tiden på morgonen kom på inspek- tion blev det fart i tälten. Ungefär sam- tidigt började fienden, som utgjordes av Söderkompaniets pojkar, att närma sig ställningarna och sedan dröjde det inte länge förrän bataljen var i full gång utefter hela linjen.

Under tiden hade lottorna gjort iordning morgonmålet. I omgångar blev de olika

Förslag till LM-visa

För en tid sedan efterlyste vi förslag till en LM-visa. En del texter till lättsjungna melodier har kommit in och här nedan publicera vi ett av bidragen. Är det nå- gon som har ett bättre förslag att kom- ma med så är han eller hon välkommen.

Mel.: Den glude kopparslagaren

För varje dag som livet ger, om man är frisk och sund

Vi skyndar till LM i tidig morgonstund. Där har vi alla var och en sitt speciella knog

och fram till torsdagskvällen så längtar alla nog.

Trala la la la o. s. v.

Är vinterns morgon mörk och grå vi kan ej vilse gå

ty »tornets» lanternorna oss lyser på vår väg. Och är Du dyster i Ditt sinn att upp så tidigt stå

så tänk på semestern och tralla glatt och säg:

Trala la la la o. s. v.

På LM har vi även fått en väldigt fin butik,

där säljs inte nubbar å inte heller spik. Men annars finns där allt Du vill utom smör, ost och sill, ja, kaffe, te och strumpor och mycket mera till.

Trala la la la o. s. v.

När klockan ringer ut till lunch vi alla brättom får att hinna först i raden, som runt kring disken står.

Vi köper tvål, chokladpralin och ärter uppå burk,

ja även nyponsoppa, om vi vill ha en slurk.

Trala la la la o. s. v.

Och varje fredagslunch så hör vi sme- kande musik,

av LM-orkestern, som gör var själ så rik. När arbetsveckan sen är slut, vi börjar strax en ny,

och sjunger och trallar som lärkan högt i sky.

Trala la la la o. s. v.

LM-grupperna utspisade samtidigt som stridsverksamheten utefter hela fronten var ganska livlig. Heta eldduster utkäm- pades i terrängen. LM-arna bet bra ifrån sig, och då stridsbullret vid 11-tiden upp- hörde sedan »eld upphör» blåsts, började återmarschen, som gick i det glada ge- mytets tecken.

LM-dagen på Skansen

Den traditionella LM-dagen på Skansen äger i år rum söndagen den 23 augusti.

Telefonnätet i Århus har automatiserats av L. M. Ericsson. I nästa nummer av KONTAKTEN kommer en presentation av de nya telefonstationerna som sattes i drift den första maj.

I anslutning till denna automatisering kan det vara på sin plats att erinra om litet telefonteknikhistoria, hämtad ur den jubileumsskrift, som Jydsk Telefon-Aktieselskab gav ut i samband med Selskabets 50-årsjubileum 1945.

Med äkta danskt gemyt tecknas där små trevliga episoder från olika epoker av telefonteknikens utveckling. Ledningsnätets utveckling behandlas först i den historiska kavalkaden. »De som varit med om såväl luftledningarnas blomningstid som kabellarnas segertåg gläder sig säkerligen åt de betydelsefulla tekniska framsteg, som har skett. Men många ser säkerligen med en hjärtesuck på det faktum, att linjebyggandets poesi samtidigt försvunnit.»

För att motverka stormskador på stolparna grävdes de ej ner

Flera sidor upptas av historier från linjebyggandets första tid, och vi återger några av dem.

Under stolplinjebyggandets första tid använde man enligt en »historieberät-

De telefonapparater som L. M. Ericsson levererade till Jydsk Telefon-Aktieselskab under början av detta sekel var prydda med denna vapensköld.

lertid hemma bland de många historier, som berättas från Selskabets första år. I många av dem är direktör Gregers Kirk huvudpersonen. Han var »Vestjyde» och ägde därför »Lune» i rikt mått. Alla, som hade klagomål att framföra, tog direktör Kirk själv hand om. Med smidighet och

En annan belysning på vad som kunde hända i samband med linjearbeten ger följande historia, som återgavs i en tidning, där ledningen mellan Kolding och Esbjerg skulle bytas mot jordkabel. Lärsarna får säkerligen största behållningen av den, om den återges på originalspråket.

»Jydsk Telefon-Selskab har i Forbindelse med Statstelefonen Planer om at nedlægge Luftledningerne paa Strækningen Esbjerg—Kolding og erstatte dem med Jordkabler, og dette skal have givet en ung Esbjergenser Anledning til forleden at spasere gennem en af Nabolandsbyerne med en Lommebog i Haanden. Han noterede flittigt i Bogen, hver Gang han passerede en Telefonstander, og tilsidst kunde 5—6 Gaardmænd, som interesseret havde iakttaget hans Færd, ikke styre deres Nysgerrighed længere, men henvendte sig til ham og spurgte, hvad det var, han foretog sig.

Han svarede beredvilligt, at han var i Færd med at tælle Telefonpælene for Telefon-Selskabet, idet Stolperne nu skulde graves op paa Grund af Jordkablet og føres bort. Det var jo her en Lejlighed for dem til at købe billige Hegnspæle, mente han; de kunde faa dem for en billig Pris, idet Transporten af dem til Aarhus jo vilde løbe en Del op. Han kunde sælge dem for 2 Kr. pr. Stk. Det var Røverkøb. Det samme syntes Bønderne, og de begyndte at handle med ham. De købte for 20—30 Kr. hver, og den flinke »Tjenestemand» fortsatte med at notere i sin Lommebog samtidig med, at han med rødt Kridt skrev Navnene op paa Køberne af hver enkelt Pæl.

Paa den maade solgte han Telefonpælene over en Vejstrækning paa et Par Mil og Køberne var naturligtvis glade for den gode Handel. De betalte Pengene kontant, og der gik därefter en fjorten Dages tid, uden at de hørte noget til Stolperne. De stod stadig ved Vejsiden og blev ikke gravet op. Til Slut henvendte de sig til Telefon-Selskabet, hvor man dog ikke kunde trøste dem med anden Oplysning, end at man virkelig ikke havde tænkt sig at grave Pælene op, og at man heller ikke havde haft någon Tjenestemand ude for at tælle dem.

Bønderne var derefter klar over, at de var blevet taget vid Næsen. Der blev indkaldt til et »Borgermøde» mellem de interesserede, og her gik Bølgerne højt. Man enedes dog sluttelig om ikke at indigve Anmeldelse til Politiet for ikke at blive til Grin!»

Historien är säkerligen »laved». I varje fall hade man aldrig på något av Selskabets kontor hört talas om episoden.

Arvet från Saxo Grammaticus, Drachman och Ingemann har vårt södra broderfolk alltid förvalt med den äran, och tele-

Induktion var »gammalt prat» i ledningarna

Några axplock ur jubileumsskriften som utgavs i samband med att Jydsk Telefon-Aktieselskab 50-årsjubilerade

» följande originella metod. För att motverka de svåra skador som storm, snö och isbark åstadkom på linjerna grävde man inte ned stolparna i jorden längre än att de vid extraordinär belastning kunde lägga sig »att vila» utan att knäckas och utan att trådarna trasslade in sig i varandra. Metoden hade den fördelen, att stolparna inte bara bevarades, utan de kunde även utan alltför stora ansträngningar åter sättas på sina platser igen, när stormen hade lagt sig eller när isen smält bort från trådarna.

Denna metod hade dock den olägenheten, att stolparna, samtidigt som antalet trådpar ökade, började att allt oftare lägga sig ner i tid och otid. Metoden fick därför övergivas och har inte tagits upp på senare tid.

På hur säkert historiskt verklighetsunderlag denna beskrivning vilar må vara osagt, erinrar författaren. Den hör emel-

humor avväpnade han de värsta kverulanter. Induktion i ledningarna förekom då i mycket stor utsträckning, och om någon klagade över detta, kunde det hända, att han fick till svar av direktör Kirk, att det var inte mycket att göra åt den saken, eftersom det berodde på att det var »gammalt prat», som satt kvar i trådarna.

Selskabets direktör bestämde varenda telefonstolpes plats

Alldeles säkert är det att direktör Kirk älskade Selskabets stolplinjer och alltid var med ute vid stakningarna. Han vandrade själv varje sträckning och bestämde, var varenda stolpe skulle stå. Även sedan Selskabet hade vuxit sig stort, ville han inte slita sig från detta arbete, men på senare år gjorde han dessa turer i sällskap med en yngre ingenjör.

Premiär på Dunungen

Teateramatörerna vid Huvudfabriken har under sin 7-åriga dyrkan av Thalia huvudsakligen odlat den burleska genren. »Pojkarna på Storholmen» och andra lustspel har legat bra till för den ganska samspelade ensemblen, som under Skansendagar och framträdanden i Folkparkerna skaffat sig god scenvana.

Då amatörerna i år annonserade, att de hade för avsikt att ta upp Selma Lagerlöfs »Dunungen» var det många som betänksamt skakade på huvudet. Men vid premiären, som ägde rum på »Galjonen» i Gröndal visade det sig vara ett mycket gott pjäsval. Dunungen är som bekant ett rart stycke herrgårdsromantik, där konflikten är den gammaltraditionella: mannen är av fint folk, flickan bara bagdatter.

De ålderdomliga replikerna låg kanske inte riktigt väl till i munnen på de agerande, men bortsett från detta gjorde LM-amatörerna bra ifrån sig. Bäst i alla avseenden var Inez Nilsson som bergsrådninnan, tätt följd av Artur Mattson

fonutvecklingen i Danmark har under årens lopp skildrats i otaliga poetiska vändningar. Som avslutning i det här exploket kommer här en »Dagens vers», som publicerades 1944. Den belyser de stora svårigheterna att få en ny telefon under de sista krigsåren.

Hvis man i denne Tid
vil ha en Telefon,
saa maa man købe den
hos en Sort Børs-Baron.

Men hvis en anden Vej
man hellere vil gaa,
kan med lidt Held endnu
en Telefon man faa.

Man køber blot et Gods
med Heste, Køer og Slot,
og er der Telefon,
betaler man det flot.

Saa holder man Udsalg
av Ko og Svin og Hest
samt Slot, indtil man har
en Telefon til Rest.

Det er en Omvej, ja,
det er naturligvis,
at man skal købe Gods
med Hest og Ko og Gris.

Men De skal huske blot
at bruge den Facon,
hvis De er en af dem,
de mangler Telefon!

som Onkel Teodor. Fästmon Anne-Marie spelades nätt och näpet av skolflickan Irene Dahl, som under förra sommaren praktiserade på Huvudfabriken kontor. Hon är precis så gammal som pjäsen föreskriver och fyllde anspråken på dughet. John Arvidsson var så där lagom stryktäck som fästmannen. Den långa rollistan upptog nära 20 medverkande, och de utförde samtliga goda prestationer.

— I detta teatersällskap finns inga primadonnor, betonade den entusiastiske teaterledaren Bertil Tordemark före föreställningens början. Ena gången spelar man huvudrollen och andra gången består framträdandet i framsägandet av några repliker. Följande denna tes nöjde sig Tordemark med en mycket blygsam roll denna gång. Men så hade han gjort desto mera i förväg. En stor del av uppsättning hade han svarat för. Gösta Terserus hade hjälpt till med regin, och lyckats få upp tempot så att den rätt långa pjäsen inte verkade alltför uttänjd.

Verkskydd i Söderhamn

Vid fabriken i Söderhamn har under våren pågått utbildningskurser i verkskydd. De tjänstegrenar som i slutet av april hade sin utbildning färdig var sjukvårds-, social-, brand-, teknisk- samt observations- och förbindelsetjänst, och under maj ordnings- och bevaknings- samt gastjänst.

I stort sett har utbildningen gått bra, och de i förväg uppställda målen har uppnåtts. Det är två parter som kan ta äran åt sig för denna framgång; dels de kunniga och energiska instruktörer som skött utbildningen och dels personalen, som trots att en stor del av fritiden gått åt, på ett intresserat sätt deltagit i kurserna.

Om man säger att intresset för verkskyddsutbildningen i allmänhet varit gott, så måste man nog använda starkare uttryck när det gäller sjukvården. Kanske det delvis beror på att det kvinnliga inslaget bland personalen är så starkt; sjukvården är ju av gammal hävd till stor del skött av kvinnor, och naturligt känner sig en kvinna mer på sin plats i en sjukvårds- än i en brand- eller röjningspatrull. Men eftersom även de manliga deltagarna i sjukvårdskursen deltog med samma intresse som sina systrar måste nog kursledarinnan få en särskild eloge för sin förmåga att på ett medryckande sätt meddela det väsentliga av grunderna i behandling av olycksfall.

Kurserna avslutades med ganska realistiska övningar inom fabriksområdet, då alla grenar sattes på hårda prov.

Friska fläktar vid Rifa

(Forts. fr. sid. 52)

som sköter maskinen satt in en impregnerad kondensatorlinda på sin plats hjälper maskinen till med en mångfald olika handgrepp, och då det sista är gjort faller det färdiga störningsskyddet ner i en låda.

De rationaliseringar, som genomförts är ganska betydande, säger verkstadschefen ingenjör Sven Brahme som vi till sist träffar på vår rond genom fabriken. Vi har i första hand inriktat oss på att förbilliga tillverkningen av de kondensatorer som tillverkas i stort antal. Stora kostnader ha nedlagts, vilket dock är nödvändigt för att kunna möta den alltmer påträngande utländska konkurrensen.

Goda verktyg minskar senare kassation

— Genom punktplaning blir det bättre kvalitet på våra detaljer. Samtidigt blir de elegantare och kassationen mindre. Det är ingenjör Erik Hedman vid Huvudfabriken tillverkningskontroll som står för yttrandet. En äldre metod att rikta med hammare mot plan gav ej samma resultat och lämnade ofta en mängd fula märken på synliga ytor. Vid punktplaning slås i press ett slag med mycket stor kraft, vilket lämnar ett symmetriskt mönster av punkter på detaljernas båda sidor.

På bilden ovan visar ingenjör Hedman ett mätverktyg som används för att kontrollera bryggstommen för koordinatväljaren. Denna har punktplanats och planheten avläses på mätverktygets tre indikatorklockor.

Karlskrona blev koncernmästare i handboll

Koncernmästerskapen i handboll avgjordes i Göteborg lördagen och söndagen den 28—29 mars i FÖB:s IF:s regi. Matcherna spelades i Mässhallens C-hall inför en överraskande talrik publik.

Det var 6 herrlag som startade, uppdelade i 2 grupper med tre lag i varje. Sedan blev det finalmatch mellan gruppsegrarna och sedan möttes andra respektive tredje-lagen om placeringarna.

Karlskrona vann grupp I före överraskande Ermi, som klart slog värdarnas lag från Göteborg.

Huvudfabriken vann grupp 2 efter segrar över Försäljningsbolaget, Stockholm och SRA:s mindre vältränade lag som blev sparv i Tranedansen.

För fjärde gången i följd hemförde Karlskronas stronga pojkar koncernmästerskapet i handboll efter att i finalen mot HF utspelat dessa och inregistrerat den hittills största finalsegern, vilken kom att lyda på 11—1. Det är siffror som tala, och man måste erkänna att karlskronapojkarna med bl. a. sådana suveräner som Olle Erwing och Uno Svensson i sina led, i gemen är överlägsna sina »LM-bröder» i taktik, teknik och skjutskicklighet.

I matchen om tredje pris visade Stockholms FÖB ett säkrare spel än Ermi och vann en ganska lätt seger.

Femte plats belades av de som vanligt tekniskt fullödiga Göteborgarna, som vann turneringens största seger i sin match mot Radiobolaget.

I damklassen ställde 4 lag upp till tävlan om koncernmästerskapstiteln, och det blev för dessa liksom för herrlagen 3 matcher per lag och firma. Av de agerande lagen var det särskilt ett som gjorde en förnämlig prestation. Det var värdarnas damlag, som före denna turnering blott spelat 2 matcher. Men som genom energi och vilja och ett fenomen på centerhalven nådde finalen efter segrar över Radiobolaget och Telesignalfabriken. Konditionen räckte dock inte till i finalen mot Huvudfabrikens mer rutinerade garde. Dessutom gjorde Huvudfabrikens flickor sin bästa match för säsongen just i finalen.

Matchresultaten.

Damer.

Göteborg—Telesignalfabriken	6—3
Radiobolaget—Huvudfabriken	1—5
Göteborg—Radiobolaget	10—3
Telesignalfabriken—Huvudfabriken	1—7
Huvudfabriken—Göteborg	7—3
Radiobolaget—Telesignalfabriken	2—1

Mästarinnorna från Huvudfabriken heter: Margit Löf, Ulla Najström, Anna-Britta Elwin, Inga Pedersen, Ingegerd Öster, Gurli Holmdal, Inga Rosengren, Gertrud Schumacher, Inga Söderberg, Barbro Sundberg och Eivor Jonsson.
Lagledare: E Rickman.

Herrar.

Radiobolaget—Huvudfabriken	3—13
Göteborg—Karlskrona	4—10
Försäljningsbolaget—Radiobolaget	16—8
Ermi—Göteborg	9—6
Huvudfabriken—Försäljningsbol.	6—3
Karlskrona—Ermi	18—5

Koncernmästarna från Karlskrona hade följande mannar:

Å Löfdahl, W Romberg, G Sjöstrand, U Svensson, O Erwing, A Nilsson, B Nord-

50 gjorde upp om titlarna i bordtennis

Huvudfabriken stod i år som arrangör för koncernmästerskapen i bordtennis. Ett 50-tal anmälningar hade inkommit, och deltagarantalet fördelade sig enligt nedanstående:

Singel (seniorer)	= 45 st
» (oldboys)	= 14 st
» (damer)	= 6 st
Dubbel	= 19 par

Tävlingarna spelades i »lilla matsalen» med början måndagen den 23 mars och avslutades torsdagen den 26 mars. Seniorsegrare blev efter ett otal plockningar Runo Arvin från Huvudfabriken. Han slog i finalen knappt men klart B O Andersson med setsiffrorna 2—1.

Dubbeln hemfördes av det säkra paret Avin—Karlsson, Huvudfabriken, som i finalen besegrade paret Andersson—Nordfeldt, Huvudfabriken.

Oldboyssegrare blev ej oväntat bollningskungen K Waldelius, Huvudfabriken, som fick överraskande hårt finalmotstånd av P Hessling.

I damklassen kan endast segrarinnan Marianne Jagerskog, Alpha, nämnas, för där ställde endast 3 najader upp till spel. Omedelbart efter tävlingarnas slut för rättades prisutdelningen av inköpschefen, herr S Enander. Genom välvilja från

vander, S-O Svensson, K-E Samuelsson, G Svensson, R Pettersson, S Pettersson. Som avslutning för 1953 års KCM i handboll samlades aktiva och ledare till bankett i Coldinu-ordens festvåning, där god mat och fina priser väntade på sin ätgång.

Bordssamtalen gick som smort sedan Huvudfabriken och Karlskronas idrottsklubbar överlämnat minnesgåvor i form av standar med fingerskiwa och vit telefon utan fingerskiwa.

Göteborgschefen, Disponent Hansson, talade före prisutdelningen på ett gemytligt och trivsamt sätt bl. a. om det skärpta läge och de svårigheter LME-företagen har att övervinna för att vi åter skall kunna andas lugnt och tryggt samt utbringade slutligen tillsammans med de församlade ett fyrfaldigt leve för LME-koncernen och dess fortsatta välstånd. Sedan övergick han till prisutdelningen. Sedan segrarlag och förlorande lag i skön blandning avhurrats, blev det solosång av Lennart Eriksson och så trädde dansen till 21-tiden då de olika lagen måste börja tänka på hemfärden.

Karlskronas segerrika handbollslag som blev koncernmästare.

Rekordresultat vid bowling- mästerskapen

Koncernmästerskapet i bowling avgjordes i Sveahallen i slutet av mars. Ett 60-tal spelare ställde upp och först efter en hel dags hårda duster kunde segrarna i de olika klasserna koras.

En knallsensation svarade Allan Adeby från Huvudfabriken för. I en av sina första serier slog han maximala 300 poäng — det bästa resultat som uppnåtts på en LM-tävling. Genom denna bravad blev han individuell segrare. Men deltog dessutom i såväl 2-manna- som 4-manna-tävlingen och var där med om att belägga första platsen. Den gamle kämpen E Wallin, Telesignalfabriken, hade också en mycket god dag. Han hade under tävlingens slutskede en mycket god chans till mästerskapstiteln. I sista serien brast koncentrationen och han uppnådde där en mycket blygsam poäng och hamnade på andra plats.

I klass II tog Kalle Hurtig, Försäljningsbolaget, hem segern efter en mycket jämn slagning. Endast 11 poäng skilde mellan de båda tävlingsomgångarna.

Klass III bjöd på de hårdaste uppgörelserna, där B Söderqvist, Ermi, lyckades att med en pinne mera besegra A Törnqvist, Försäljningsbolaget. Rifa-chefen S Olstedt låg bara 17 pinnar efter segraren. Han slarvade bort några slag i första omgången, men visade sedan upp en mycket vacker spurt.

Brödraparet Allan och Arne Adeby, Huvudfabriken, triumferade i 2-mannalag-tävlingens högsta klass, tätt följt av telesignalerna T Wallin och B Arpne. Endast 7 poäng på åtta serier skilde de båda lagen åt. I 2-mannalag klass 2 var det

några firmor, som donerat priser, blev dessa ovanligt värdefulla och gedigna.

Börje

Prislistan fick följande utseende:

Seniorer: 1. R Avin, HF, koncernmästare, 2. B O Andersson, HF, 3. L Nordborg, ABA, 4. L E Andersson, ABA, 5. H Karlsson, GR.

Dubbel: 1. A. Avin/E Karlsson, HF, koncernmästare, 2. B O Andersson/E Nordfeldt, HF, 3. L Flodin/Cronqvist, SRA, 4. Åhrberg/Gustavsson, HF.

Oldboys: 1. K. Waldelius, HF, koncernmästare, 2. P Hessling, HF, 3. W Angliden, ABA, 4. S Alshammar, ABA, 5. B Gustavsson, HF.

Damer: 1. M Jagerskog, ABA, koncernmästarinna, 2. E Jonsson, HF.

Det kvinnliga handbollslaget vid Katrineholmsfabriken har utkämpat en match mot Bolinder-Munktells handbollsflickor i Eskilstuna. Matchen slutade med seger för LM-laget med 4—1. På bilden ovan har de båda lagen »plåtats» i bästa sämja efter kampen.

också en Adeby, som tillsammans med H Sedvall tog hem potten. På andra plats kom Rifa-laget G Wall och S Olstedt. De hade bara 8 pinnar sämre resultat. I klass 3 nådde tvenne lag samma poäng, men då Kabelverkets lag, som bestod av G Eriksson och R Lundgren, hade jämnare slagning än ermiterna B Söderqvist och B Ericsson kunde de ta hem segern.

4-mannatävlingen blev en dramatisk uppgörelse, som avgjordes först i sista serien. Segrande LM-lagets båda slutmän måste för att bärga segern slå minst 780 poäng i genomsnitt för att passera LM:s tredje lag. Detta lyckades Åke Holmgren och A Löwen med över förväntan, ty de uppnådde inte mindre än 805 resp. 781 poäng.

Resultat:

Individuellt klass 1: 1. Allan Adeby, Huvudfabriken, 1 624 p, koncernmästare, 2. E Wallin, Telesignalfabriken, 1 606 p, 3. A Jansson, Huvudfabriken, 1 571 p, 4. A Löwen, Huvudfabriken, 1 567 p, 5. S Holm, Huvudfabriken, 1 560 p, 6. Arne Adeby, Huvudfabriken, 1 559 p, 7. G Boije, Radiobolaget, 1 550 p.

10 milj. rullar ...

(Forts. fr. sid. 48)

senare hälft uppgick personalen till 50 anställda. Av dessa är 14 fortfarande i tjänst, och till dessa överlämnade ingenjör Lundgren en liten minnesgåva. Pionjärerna är följande: Mariann Andersson, Birgit Hagström, Ingrid Nyström, Karin Höglblom, Märta Karlén, Ruth Gustavsson, Gunborg Karlsson, Karin Eriksson, Nils Lindvall, Kh 52, Margit Lindroth, Astrid Andersson, Helge Wahlmstedt, Kh 53, Karl-Gustaf Johansson, Kh 51 och Göta Engberg, Kh 50.

Verkstadsklubbens ordförande, herr *Olle Rosenblad* framförde de anställdas tack för välfägnaden och hoppades på en upprepning, när nästa 10-miljonrulle blir färdig.

Individuellt klass 2. 1. K Hurtig, Försäljningsbolaget, 1 585 p, 2. A Jonsson, Radiobolaget, 1 540 p, 3. C Bernström, Huvudfabriken, 1 529 p, 4. H Sedvall, Huvudfabriken, 1 470 p, B Carlsson, Kabelverket, 1 470 p, 6. T Trygg, Huvudfabriken, 1 468 p, 7. S Johansson, Huvudfabriken, 1 436 p.

Individuellt klass 3: 1. B Söderqvist, Ermi, 1 422 p, 2. A Thornqvist, Försäljningsbolaget, 1 421 p, 3. S Olstedt, Rifa, 1 405 p, 4. R Lundgren, Kabelverket, 1 401 p, 5. Arnold Adeby, Huvudfabriken, 1 397 p, 6. S Olsson, Rifa, 1 377 p, 7. B Ericsson, Ermi, 1 371 p.

Two-mannalag klass 1. 1. Huvudfabriken I, Allan Adeby, Arne Adeby, 1 643 p, koncernmästare, 2. Telesignalfabriken, E Wallin, B Arpne, 1 636 p, 3. Huvudfabriken III, S Holm, A Jansson, 1 547 p.

Two-mannalag klass 2. 1. Huvudfabriken VII, H Sedvall, Arnold Adeby, 1 437 p, 2. Rifa, G. Wall, S Olstedt, 1 429 p, 3. Radiobolaget IV, G Sundström, S Nilsson, 1 412 p, 4. Huvudfabriken IV, C Bernström, E Lindgren, 1 411 p, 5. Huvudfabriken VI, S Johansson, E Nilsson, 1 404 p.

Two-mannalag klass 3. 1. Kabelverket II, G Eriksson, R Lundgren, 1 404 p, 2. Ermi, B Söderqvist, B Ericsson, 1 404 p, 3. Försäljningsbolaget, A Thornqvist, L Rosell, 1 352 p, 4. Rifa, O Heidengren, S Olsson, 1 350 p.

4-mannalag. 1. Huvudfabriken I, Allan Adeby, Arne Adeby, Å. Holmgren, A Löwen, 3 126 p, 2. Huvudfabriken III, A Jansson, C Bernström, S Holm, E Lindgren, 3 068 p, 3. Radiobolaget I, G. Boije, A Fernström, O Sjöberg, N Lundborg, 3 047 p, 4. Försäljningsbolaget I, S Lundell, K Hurtig, L Hansson, S Erlandsson, 3 028 p, 5. Huvudfabriken IV, H Sedvall, E Nilsson, Arnold Adeby, S Johansson, 2 841 p.

Högsta serie: Allan Adeby, Huvudfabriken, 300 p, E. Wallin, Telesignalfabriken, 289 p.

Kökultur

Efter arbetstidens slut ställer sig så gott som samtliga LM-are vid Telefonplans spårväghållplats i ordentliga köer för att invänta vagnen. Så långt är allt gott och väl. Men så fort spårvagnen kommit in vid hållplatsen rusar alla i den prydliga kön om varandra för att komma först in genom dörrarna. I de flesta fall finns det utrymme så att alla kommer med, men kampen om sittplatserna tycks bli hårdare och hårdare. Särskilt på lördagarna då de anställda på kontor och verkstad slutar ungefär samtidigt tycks det som om »kökulturen» vore på väg att dö ut alldeles. Men jag hoppas att med dessa rader en hel del LM-are blir väckta ur sin dvala och hädanefter ställer sig i kö på rätt sätt även vid spårväghållplatserna.

Vän av köordning

Korpskyttet

L M Ericsson lyckades ej heller i år erhålla någon fätplacering i korporations-skjutningen på Stora Skuggan. Vid tävlingen, som gick den 10 maj, blev det en 8:e-placering i A-gruppen, samma som i fjol. Polisen segrade med 282 poäng, följd av SJ 819, Posten 816, Bryggerierna 813 och vår arvförande Spårvägen 813. Vi fick 807 poäng.

92 LM-are hade anmält sig för deltagande och 81 infann sig och sköt. Skyttarna var väl fördelade på de olika skjutklasserna, och före tävlingen ansågs LME ha en god chans att göra sig gällande i toppstriden. Så blev nu ej alls fallet, utan länge såg det ut som om vi ej skulle komma upp till de 800 poäng, vilka s. a. s. utgör en resultatgräns för de »stora» skyttekorporationerna. Så kom ett glädjebud till LM-tältet. Pistolskytten Å Waernlund hade skjutit 98 poäng i klass 1, med en förarglig 8:a. Det var första gången Waernlund sköt gevär i år, och att han kan skjuta även med annat än pistol har han visat tidigare. Det var mycket välkomna och välbehövliga poäng, vilka förde oss upp mot de 800. Vid 2-tiden såg det fortfarande mörkt ut. I de lägre klasserna

funnos endast ett fåtal skyttar kvar, och dom hade på träningen inte ingivit något hopp, och i de högre var det endast Pelle Hansen och K B Olsbro, som ej skjutit. Ungefär samtidigt kom de båda in i tältet och uppvisade sina resultat. Hansen hade 84 poäng, vilket medförde, att lagpoängen ökades med 4, och Olsbro hade 90, vilket medförde 7 poängs ökning. Nu var lagresultatet 806, vilket vi trots allt fick vara rätt glada över. Vid en kontroll på skjutlagsförteckningarna av resultaten hittade vi en 85:a i klass 3. Det var R Wallin, som ej rapporterat till vårt tält, och där blev det en extra poäng, alltså 807 som slutresultat.

Analyserar man vårt lagresultat, finner man, att i klasserna 1, 4 och 5 uppnåddes goda resultat. Mindre gott är 85 poäng i klass 3, om man tänker på att 12 skyttar ställde upp. I klass 2 grnade oturen mot oss. Vi måste ta med 2 st. 86:or, vilket får anses som dåligt. 21 2:a-klassare sköt och ingen lyckades placera in sig i prislistan. 12 poäng till i den klassen, vilket varit normalt, hade medfört en 2:a placering för oss. I jämförelse med polisens 2:a-klassare förlorade vi 19 poäng. Polisen räknade också två 2:a-klassare i sitt lag.

Tyvänn hade hemvärnsledningen lagt in en mönstring av hemvärnsmännen den 10 maj. Ett 20-tal LM-skyttar, som även är hemvärnsmän, hade av den anledningen fått begära tidig skjuttid, och det är besvärligt att skjuta mot solen på Stora Skuggan tidigt på morgonen. Där förlorade vi säkerligen en del poäng. Men heder åt de hemvärnsmän, som försökte göra en insats. Ett kommande år får vi hoppas, att det inte blir någon kollision i stil med ovan relaterade. Och då kommer säkerligen hemvärnsmännen i de lägre skjutklasserna att även bidra till att lagpoängen går i höjden. Nu var det endast A Jörgensen, som, med sina 86 poäng i klass 2, kom med i laget. Salmiinen och Olsbro är även hemvärnsmän, varför man får säga, att hemvärnarna skötte sig bra.

Våra skyttedamer lyckades inte så bra. Gertrud Schumacher sköt dock 88 poäng, 10 bättre än i fjol, och den uppåtgående kurvan bådär gott. Anna-Lisa Berg misslyckades. Hon fick bara 79, sedan hon inte kommit in med provskotten. Berodde det möjligen på att hon var nervös för maken Uno, världsmästaren, som sköt samtidigt? Och till nästa år hoppas vi att det kvinnliga inslaget bland våra skyttar blir större.

I prislistan återfinnas skyttar från SER, och vi hälsa dem välkomna till oss och tillbaka till korpskyttet, vilket legat nere några år på SER. Vi hoppas, att samgåendet med L M Ericssons skytteklubb skall medföra att skytteintresset vid SER ökar.

Räknegåta

Problemlösarna bjuds denna gång på ett finurligt matematiskt huvudbry, som säkerligen många kommer att finna ett nöje i att försöka lösa. Kasta om talen i nedanstående tabell, så att summan av talen i de horisontala och vertikala raderna samt i diagonalerna överallt blir densamma.

4	7	10
13	16	19
22	25	28

Den som skickar in lösningen till KONTAKTEN:s redaktion före den 5 juli blir belönad med tio kronor om hans lösning är den vi först räkar öppna.

Problemlösning

Vårt korsord i förra numret hade lockat många att bry de grå cellerna. Den första riktiga lösningen som öppnades av tävlingsred. hade sänts in av ingenjör Lenart Grönskog vid Ermi. Belöningen — tio kronor — översändes omedelbart.

Av övriga Ericsson-företag var det endast LME-Kabel i Älvsjö, som ej misslyckades. De erhöi 9:e platsen i C-gruppen med 747 poäng.

O-ro.

Den individuella prislistan för LME-skyttarna fick följande utseende:

Klass 5. 1. K B Olsbro, Huvudfabriken, Cp, 90 poäng, 2. E Fritzcén, Ermi, 89 p.

Klass 4. 1. V Salminen, FÖB, 85 p, 2. Å Löfström, Huvudfabriken, Vt 22, 83 p, 3. E Bjurström, Telesignalfabriken, 81 p.

Klass 3. 1. R Wallin, Huvudfabriken, Vt, 85 p, 2. P Hansen, Huvudfabriken, Na, 84 p, 3. A. Christiansson, SER, 80 p.

Klass 2. 1. N Lingqvist, Huvudfabriken, Vt 19, 86 p, 2. A Jörgensen, Huvudfabriken, Cg, 86 p, 3. H Westman, Huvudfabriken, Cn, 85 p, 4. G Malm, SER, 85 p, 5. G Brand, Huvudfabriken, Cn, 83 p., 6. I Klippberg, FÖB, 83 p.

Klass 1. 1. Å Waernlund, Huvudfabriken, Tfp, 98 p, 2. E Kindstedt, Huvudfabriken, Cp, 95 p, 3. L Ulriksson, SER, 92 p, 4. G K-E Andersson, Huvudfabriken, Vt 32, 91 p, 5. Hilding Johansson, Ermi, 91 p, 6. Erik Andersson, Huvudfabriken, Vp, 90 p, 7. Gertrud Schumacher, Huvudfabriken, Evp, 88 p, 8. E Dahlander, Huvudfabriken, Cp, 88 p.

Av övriga koncernskyttar lyckades följande placera sig:

Klass 4. K Andersson, Rifa, 86 p. Klass 3. S Karlsson, Alpha, 83 p. Klass 2. P Wahlin, Älvsjö-Kabel, 94 p, L Carlsson, Rifa, 91 p, G Fredriksson, Sieverts, 90 p, N Öhman, Rifa, 89 p. Klass 1. K Karlsson, Alpha, 96 p, E Forsén, Radiola, 95 p.

Manuskript

till nästa nummer av KONTAKTEN
bör vara redaktionen tillhanda senast
den 15 augusti.

FRÅN FÖRETAGSNÄMNDERNA

Svenska Radio AB

Sammanträde den 5 mars 1953

Produktionen av bärbara stationer har kommit igång snabbare än beräknat och tillverkningen av högtalare, som tidigare skett i Hudiksvall, har nu överflyttats till Stockholm, omtalade hr Lindén. En viss avgång av personal har förekommit, men permitteringar av större omfattning har icke behövt tillgripas.

Hopslagningen av avdelningarna 11a och 11b är avsedd att ske inom den närmaste tiden. Något driftsavbrott torde emellertid icke behöva förekomma av denna anledning. Avdelningen skall senare moderniseras.

Det allmänna affärsläget är i huvudsak oförändrat, anförde hr Svensson, som meddelade, att ordergången varit relativt obetydlig under de senaste månaderna.

Förslagsverksamheten

Sedan företagsnämndens senaste sammanträde hade 16 förslag inkommit. Till det goda resultatet torde ha bidragit den diskussion förslagskommittén och förmännen nyligen haft angående åtgärder för att stimulera förslagsverksamheten. För tre av förslagen hade ersättning utbetalats med sammanlagt 175 kronor. Två förslag hade remitterats till annat koncernföretag, medan ersättning ej kunde utbetalas för fyra förslag. Sju av förslagen skulle ytterligare utredas innan ställning kunde tagas till ersättningsfrågan.

Studieverksamheten

Hr Pettersson framhöll, att lärlings- och vidareutbildningskurser av den typ som ordnas av moderföretaget skulle ha en mission att fylla. Ett flertal kurser har anordnats för vidareutbildning vid SRA, framhölls det.

Yrkesutbildningen bör ägnas stort intresse men måste bedrivas under former, som passar vårt företags tillverkningskaraktär och storlek, framhöll hr

Lindén. Det är nu också svårt att få det utrymme, som skulle behövas för en mera omfattande kursverksamhet, varför vi nog tills vidare måste nöja oss med en utbildningsverksamhet av ungefär nuvarande omfattning.

AB Alpha, Uddevalla

Sammanträde den 5 mars 1953

En kommentar till bolagets bokslut för år 1952 lämnades av hr Rössel, som omtalade, att faktureringen för år 1952 varit något större än 1951 års fakturering. Om man emellertid tar hänsyn till penningvärdeförsämringen finner man att faktureringen kvantitativt understiger 1951 års fakturering.

Tillverkningen av installationsmateriel har drabbats hårdast av konjunktumsvängningen och tillverkningen härav har minskat kraftigt. På grund av den minskade sysselsättningen har verkstadsens omkostnader ej blivit täckta, vilket försämrat årsresultatet.

Hr Rössel framhöll, att det är nödvändigt att alla hjälper till att nedbringa omkostnaderna, så att bolagets konkurrenskraft ökar.

Karlskronafabriken

Sammanträden den 16 mars och 12 juni 1953

Företagsnämnden består av följande ordinarie ledamöter och suppleanter efter förrättat nyval:

Företagsledningens representanter

Ordinarie ledamöter: Hr S Lindahl, E Olsson (ordf.), A Tobiasson, A Wrette.

Suppleanter: Hr B Callmin, C Fehrm, E Jonsson, G Stahre.

Arbetarnas representanter

Ordinarie ledamöter: Hr E Eriesson, U Fast (v. ordf.), B Nilsson, B Pernblad, K G Persson, S Pettersson, O Svensson.

Suppleanter: Fr M. Björleinius, fr G Svensson, hr G Hansson, R Johansson, B Lindberg, A Svensson, E Österström.

Tjänstemännens representanter

Ordinarie ledamöter: Hr N Håkansson, O Mellbourn, G Tyrberg.

Suppleanter: Hr S Andersson, G Björk, G Engwall.

Förslagsverksamheten

Nio förslag hade färdigbehandlats och ersättning lämnats för åtta av dem med sammanlagt 365 kronor. Därjämte hade två förslag inkommit, som ytterligare skulle utredas.

Kvalitetsfrågor

Även om kvaliteten på våra telefonapparater kan anses vara tillfredsställande är det nog nödvändigt för oss att ägna kvalitetsfrågorna stort intresse, då det just är i fråga om kvaliteten, som vi har möjlighet att konkurrera, framhöll hr Olsson. Därför räcker det inte att bara kontrollavdelningen och vissa andra ägnar kvalitetsfrågorna uppmärksamhet utan vi måste alla hjälpas åt. Då kvaliteten spelar stor roll i konkurrensen och på så sätt påverkar sysselsättningen vid fabriken ligger det i allas intresse att göra en insats för att hjälpa till och höja kvaliteten på våra produkter.

Det diskuterades även om en förnyelse av maskinparken kunde vara till fördel. Hr Olsson framhöll, att de krav som ställs på bearbetningsmaskinerna för fabriken tillverkningar i många fall bättre fyller av vissa av de äldre maskintyper som nu användes än av andra nyare konstruktioner. I den mån nya maskintyper är ekonomiska och medför bättre arbetsresultat kommer nog emellertid nyanskaffningar att göras även av bearbetningsmaskiner. Reparationskostnaderna på den nuvarande maskinparken är inte onormalt stora.

Arbetsstillgången

För Karlskronafabriken del har orderläget inte förändrats så mycket sedan före-

gående sammanträde, omtalade hr Olsson. Även om ordergångarna varit av ungefär beräknad storleksordning har emellertid en viss omsvängning skett såtillvida, att ordergångarna av standardapparater ökat medan en motsvarande minskning skett beträffande ordergångarna på specialapparater. Standardapparaterna är ju inte så arbetskrävande som specialapparaterna, vilket alltså innebär att arbetsvolymen har minskat något. För att minska kapaciteten är det som den tredje semesterveckan därför tas ut redan på våren och försommaren. Vi tror emellertid att vi t. v. skall kunna sysselsätta vår nuvarande arbetskraft, sade hr Olsson.

Karlskronafabrikens bokslut

Bokföringen vid fabriken har till huvudsakligt ändamål att övervaka driftsekonomien och att upprätta kalkyler, omtalade hr Lindahl. Dessutom skall den redovisa de tillgångar som fabriken förvaltar. Av dessa är särskilt förrådet av stort intresse, då det är ett väsentligt kapital som är nedlagt häri och förråds-kostnaderna utgör ett ansevärt belopp. Redogörelse lämnades även för ett par tillverkningsfrågor och för olika rationaliseringsåtgärder som vidtagits på kontors-sidan samt diskuterades vidareinfor-mationen från företagsnämnden.

AB Alpha, Sundbyberg

Sammanträde den 19 mars 1953

I företagsnämnden ingår, efter det avtalsmässiga nyval förrättats, följande ledamöter och suppleanter:

Företagsledningens representanter

Ordinarie ledamöter: Hrr S Bratt, V Juhlin, N Kallerman (ordf.), A Lundborg, S Rössel C A Sellberg.

Suppleanter: Hrr G Thorén, H Åkerlind.

Arbetarnas representanter

Ordinarie ledamöter: Hrr I Gustavsson, N Ingvall, T Persson, A Pettersson, O Rosander (v. ordf.), L Stridh.

Suppleanter: Hrr T Bergholm, H Meiling.

Tjänstemännens representanter

Ordinarie ledamöter: Hrr W. Angliden, T Bergström, F Pettersson.

Suppleanter: Fru E Lundberg, hrr E Apelby, G Hammarberg.

Orderläget

Orderstocken har som väntat minskat, främst beroende på minskade beställningar från koncernföretag, omtalade hr Kallerman, som även omtalade, att arbetet med stationsmateriel för Telegrafverkets räkning nog kan påräknas fort-

gå till årets slut i nuvarande takt. Om-sättningen av installationsmateriel, som länge varit låg, har visat en svag ten-dens att öka.

Även på verktygsområdet förekommer ut-ländsk konkurrens, omtalade hr Juhlin. Vissa utländska konkurrenter kan dess-utom utföra leveranser på synnerligen kort tid.

Bokslutet

I kronor räknat har bolagets fakturering år 1952 varit något större än året innan, men volymmässigt är den nog mindre, omtalade hr Rössel. Genom den minskade sysselsättningsgraden har det inte varit möjligt att få täckning för en del av om-kostnaderna, vilket försämrat årsresul-tatet. Genom leverans av råvaror och ma-terial, som tidigare beställts, har lagren ökat.

Förslagsverksamheten

Förslagskommittén hade behandlat tre förslag, för vilka alla belöning hade ut-gått med sammanlagt 225 kronor.

Stationsmontagen

Sammanträde den 13 mars 1953

Nämndens sammansättning är efter för-rättat nyval:

Företagsledningens representanter

Ordinarie ledamöter: Hrr G Hanses, E Ledin, M Patricks (ordf.).

Suppleanter: Hrr N Andersson, N Dahl.

Arbetarnas representanter

Ordinarie ledamöter: Hrr F Collerud, A Gustavson, E Malmgren (v. ordf.), S Seglin.

Suppleanter: Hrr E Andersson, H Eriks-son, B Johansson, P Hellberg.

Tjänstemännens representanter

Ordinarie ledamöter: Hrr J Gannfors, L Ölander.

Suppleanter: Hrr F Andersson, G Jarbert.

Ordersituationen

Av telefonfabrikernas tillverkning beräk-nas cirka hälften gå till Sverige, varav den övervägande delen till Telegrafverket, omtalade hr Patricks. Resten går till de olika utlandsmarknaderna. Ordergångarna från utlandet på automatstationsmateriel är fortfarande osäker.

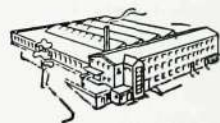
Bland order som inkommit kan nämnas arbeten för Göteborgs landsstation, Nybro, Kalmar, Nässjö, Västerås och Halmstad.

Förslagsverksamheten

Sedan föregående sammanträde hade ett förslag färdigbehandlats och belönats med 50 kronor.

Vid sammanträdet diskuterades dessutom tidstämpling i samband med raster, där det meddelades, att tidstämpling på ras-ter förekom på alla arbetsplatser inom koncernen och att det därför inte var lämpligt för stationsmontagen att avvika från vad som i övrigt var vanligt. Några stämpelur, som var mindre lämpligt pla-cerade, skulle omplaceras.

Vid sammanträdet lämnades vidare en redogörelse för montörernas olycksfalls-försäkring utomlands samt informerades om tekniska nyheter.

Söderhamnsfabriken

Sammanträde den 19 mars 1953

Avtalsenliga nyval hade förrättats, var-efter nämnden har följande sammansät-ning:

Företagsledningens representanter

Ordinarie ledamöter: Hrr J Ericsson (ordf.), U Erling, G Söderman, A Tobias-son.

Suppleant: Hr E Jonsson.

Arbetarnas representanter

Ordinarie ledamöter: Hrr G Bengtsson, S Byström, R Dahlöf, I Johansson, I Nor-berg, S Schön (v. ordf.), B Wallin.

Suppleanter: Hrr E Lundgren, E Märten-son, H Nilsson, G Nordström, B Roos.

Tjänstemännens representanter

Ordinarie ledamöter: Hrr H Leksell, B Skjutare, G Sundin.

Personliga suppleanter: Hrr O Olsson, P Mowald, E Karlsson.

Yrkesutbildning

De preliminära planerna för yrkesutbild-ning vid fabriken går ut på, att några ungdomar skall mottagas vid fabriken till en tvåårig undervisning. Under den-na tid skulle de få cirkulera på verk-stadens olika avdelningar för att få en allsidig utbildning. Parallellt med det praktiska arbetet skulle teoretisk under-visning bibringas dem, vilket nog kan ske vid yrkesskolans kvällskurser, om-talade hr Erling. Då teoriundervisningen

i huvudsak planeras till kvällstid torde elevernas arbetstid få förskjutas något gentemot verkstadens i övrigt.

Arbetsstillgången

En redogörelse lämnades för situationen vid HF. Härom kan läsas i referatet från HF:s företagsnämnds sammanträde i föregående nummer av Kontakten.

Beträffande arbetsstillgången för Söderhamnsfabriken lämnade hr Ericsson en redogörelse för de olika tillverkningarna. Han framhöll, att det var svårt att överblicka situationen under det andra halvåret beträffande vissa tillverkningar. Under den närmaste tiden kan man emellertid räkna med ungefär oförändrad systerställning.

Minskningen av arbetsstillgången i automatsvarvarna sammanhänger till viss del med, att det inte ingår lika mycket svarvarbete i den nya typen av samtalsräknare som i den tidigare, omtalade hr Ericsson som svar på en fråga av hr Dahlöf. Genom en nedgång i produktionen av telefonapparater har dessutom en del svarvarbete bortfallit. Arbetsstillgången kommer antagligen senare att åter öka något på denna avdelning.

Söderhamnsfabrikens bokslut

År 1952 var vid årets början 440 arbetare anställda vid fabriken och vid årets slut 434, meddelade hr Skjutare. Faktureringen i oförändrad prisnivå var 1952 cirka 17 % större än året innan. Den ökade faktureringen beror till viss del på ökad arbetsintensitet men även på att en större del övertagna detaljer och halvfabrikat ingår i de nya tillverkningarna.

Uppgifter lämnades angående kostnaderna för hjälpmateriel, emballage, kassation och vissa andra påverkbara poster, som uppgår till ansenliga belopp.

Förslagsverksamheten

Fyra förslag hade färdigbehandlats sedan föregående sammanträde. För tre av dem utgick ersättning med sammanlagt 150 kronor.

Vid sammanträdet framfördes även vissa önskemål om inrättande av intressekontor och personalinköp. Det framhölls emellertid att detta skulle medföra ytterligare administrativa kostnader och att lokalfrågorna dessutom svårigen kunde lösas.

AB Ermex

Sammanträde den 17 mars 1953

Företagsnämnden har sedan nyval förrättats följande sammansättning:

Företagsledningens representanter

Ordinarie ledamöter: Hrr M Hagengård, R Lindgren, H Ramstedt (ordf.).

Arbetarnas representanter

Ordinarie ledamöter: Fru I Lindberg, hrr A Eriksson, O Lindström (v. ordf.).

Suppleanter: Fru E Fahlström, fru H Le-wander, hr E Burström.

Tjänstemännens representanter

Ordinarie ledamöter: Fröken I Smith, hr E Lundin.

Suppleanter: Hrr S Andersson, H Hedlund.

En redogörelse över konjunkturläget lämnades av hr Ramstedt, som berörde den inverkan den pågående konjunktursvängningen kunde få på Ermex.

Angående hjälpkassans verksamhet under föregående år omtalade hr Hagengård, att det första årets verksamhet givit ett visst överskott. Då dessutom hjälpkassan i samband med starten tillfördes ett belopp var kassans ekonomi vid årsslutet relativt god.

Filialen i Göteborg

Sammanträde den 23 mars och 15 juni 1953

Sedan nyval till företagsnämnden förrättats består den av följande ordinarie ledamöter och suppleanter:

Företagsledningens representanter: Hrr T Ericsson, E Hansson (ordf.).

Suppleant: Hr J Ericsson.

Arbetarnas representanter: Hrr H Gustafsson (v. ordf.), G Hansson, I Johnsson.

Suppleanter: Hrr H Hallberg, A Johansson, O Olofsson.

Tjänstemännens representanter Hrr G Lind, G Zernbladh.

Suppleanter: Fr I Skoog, hr B Adström.

Den ekonomiska situationen och marknadsläget

Företagen såväl i Sverige som i utlandet har på grund av det labila ekonomiska läget ansett det növärdigt att tillämpa viss återhållsamhet beträffande större investeringar, vilket är den viktigaste anledningen till metallindustriens marknadssvårigheter, anförde sekreteraren. Medan man för flertalet andra branscher kalkylerar med en något större exportkvantitet i år än under 1952 räknar man för verkstadsindustriens del med en något minskad export, och även på hemmamarknaden finns det anledning att räkna med den utländska konkurrensen, som på många områden gjort sig påtagligt gällande.

Genom minskad rörlighet på arbetsmarknaden har arbetseffektiviteten i de svenska företagen ökat något. Troligen kan man räkna med en ytterligare stegring av produktiviteten av denna anledning, vilket gör det möjligt för svensk industri att bättre hävda sig i konkurrensen.

Även kommunerna har träffats av kreditrestriktionerna. Härigenom kan det bli növärdigt för vissa kommuner att minska investeringarna.

För Försäljningsbolagets del har anläggningsförsäljningen tenderat att minska, men på grund av den ökade grosshandelsförsäljningen har omsättningen värdemässigt varit i huvudsak oförändrad, omtalade hr Ericsson, som framhöll att det med nuvarande hårda konkurrens är növärdigt att tillvarata alla möjligheter till kostnadssänkningar. Hr Hansson framhöll, att konkurrensen är hård även på de produkter filialen säljer för Sieverts Kabelverk och Radiobolaget.

En redogörelse lämnades för FÖB:s bokslut för år 1952. Härom kan läsas i referatet från FÖB:s företagsnämnd i denna bilaga.

L M Ericssons Svenska Försäljnings AB

Sammanträden den 8 april och 26 maj 1953

Nämnden har efter nyval följande sammansättning:

Företagsledningens representanter

Ordinarie ledamöter: Hrr Å Belfrage, J Ericsson, T Ericsson (ordf.), I Lund, Å Morling.

Suppleanter: Hrr G Bergh, V Salminen.

Arbetarnas representanter

Ordinarie ledamöter: Hrr I Alsterbäck, Å Hellman, K Hurtig, F Ljungquist (v. ordf.), L Svensson.

Suppleanter: Hrr G Albinsson, S Andersson, G Ericsson, E Norrman, B Särneman.

Tjänstemännens representanter

Ordinarie ledamöter: Hrr S Erlandsson, W Karlsson, C-G Löfgren.

Suppleanter: Hrr J Berglöf, B Granqvist, O Holmström.

Företagsombud för filialen i Malmö: Hr L Skough.

Suppleant: Hr Å Magnusson.

Verksamheten under föregående år

I medeltal var under år 1952 433 personer anställda, vilket är 4 mindre än året

innan, omtalade hr Morling i en översikt. De utbetalade lönerna överstiger väsentligt fjolårets lönesumma, då medellönekostnaden visar en stark stegring i jämförelse med tidigare år.

Faktureringen uppgick till cirka 17,7 milj. kronor, vilket är ungefär lika stort belopp som året innan. Kvantitativt var emellertid faktureringen mindre än år 1951. Den nedgång sammanhänger till viss del med att en betydande utfakturering skedde i slutet av detta år, eftersom företagets kunder av bokföringstekniska skäl då begärde att få arbetet fakturerat så snart som möjligt med hänsyn till att investeringsskatten då skulle införas. Viss fakturering, som normalt skulle ha upptagits år 1952, kom därigenom in i faktureringssumman för år 1951.

Kostnadsstegringarna har medfört ökade anspråk på kapital och bolaget har av denna anledning fått öka sin skuld till moderföretaget. Härtill har även bidragit, att anläggningsarbetena icke i samma utsträckning som tidigare kunnat finansieras med förskott från kunder.

Arbetsstillgången

Orderstocken på anläggningsarbeten är liten för närvarande, omtalade hr J. Ericsson. Ordergången har legat på en låg nivå de senaste månaderna.

Många kunder uppskjuter större beställningar i förhoppning om att investeringsavgiften snart skall upphävas, omtalade hr Granqvist. När denna avskaffas kommer nog många av de order som uppskjutits av denna anledning att strömma in, ansåg han.

AB Rifa

Sammanträde den 20 maj 1953

Av sju förslag som inkommit till förslagskommittén hade tre rekommenderats till belöning med sammanlagt 150 kronor.

Marknadsläget

Vissa utländska konkurrensföretag har av konkurrenshänsyn sänkt sina priser med 10 å 15 %, vilket påverkar konkurrensläget även på den svenska kondensatormarknaden, omtalade hr Olstedt.

Vi undersöker fortlöpande möjligheterna att göra oss gällande på nya exportmarknader, men i dagens hårda konkurrensläge är svårigheterna att vinna insteg på nya marknader stora.

Ordergången under årets första månader översteg faktureringen något, varigenom en mindre ökning av orderstocken uppstått. Ordergången ligger emellertid på en lägre nivå än tidigare.

Med den nuvarande relativt lilla orderstocken kan arbetsstillgången snabbt förändras genom ändringar i ordergången, framhöll hr Brahme. Det är därför inte möjligt att förutse arbetsstillgången annat än för den närmaste tiden, under vilken ytterligare permitteringar icke planeras.

Bokslutet

Bokslutet kommenterades av hr Dufvander, som omtalade, att bolagets fakturering under år 1952 uppgick till 5,9 milj. kronor eller 1,7 milj. kronor mera än året innan. Medelantalet anställda uppgick under året till 423 och i löner har till personalen utbetalats cirka 3,3 milj. kronor. Förlusten är mindre än föregående år och har täckts genom ett koncernbidrag från moderföretaget.

Huvudfabriken

Sammanträde den 29 maj 1953

Fabriken i Danderyd kommer i fortsättningen att representeras av ett företagsombud i Huvudfabrikens företagsnämnd. Till företagsombud har utsetts hr F A Imsen.

Förlagsverksamheten

Av de fjorton förslag som inkommit till verkstadens förslagskommitté har tio färdigbehandlats, omtalade hr Tiberg. För fem av dessa har ersättning utbetalats med sammanlagt 355 kronor. Kontorets förslagskommitté har färdigbehandlat fem förslag, av vilka tre belönats med tillsammans 145 kronor, omtalade hr Lindberg.

Bokslutet för år 1952

En kommentar lämnades av hr Ohlin, som ur olika synpunkter analyserade ställning och resultat. Då redogörelse för bokslutet finnes intagen på annan plats i detta nummer av Kontakten hänvisas till denna redogörelse.

Dagsläget

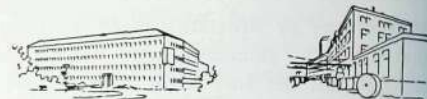
Faktureringen under första halvåret 1953 var cirka 20 % lägre än under motsvarande tid 1952, omtalade hr Thorelli. Antalet anställda vid koncernen i Sverige har även minskat markant under det sista året. Såvitt nu kan bedömas kan nog produktionen hållas uppe på ungefär nuvarande nivå till årets slut och man kan med tillförsikt se på sysselsättningen även för första delen av nästa år.

Ordergången från den svenska marknaden har fortfarande varit stabil. Större order har också erhållits på anlägg-

ningar i Colombia. På vissa marknader försvaras situationen av betydande kreditanspråk hos kunderna.

Telefonstationen i Aarhus, vilken är den första fristående koordinatväljarstation företaget byggt, har satts i drift, omtalade hr Thorelli. Trots att bolaget haft kort tid till förfogande för att fullfölja leveransen och att trafikintensiteten blev mycket stor, eftersom abonnenterna fick ringa gratis under den första veckan, övervanns svårigheterna i samband med idriftsättningen relativt snabbt.

Vid sammanträdet diskuterades även läringsutbildningen och vidareinformati-onen angående företagsnämndens verksamhet i korthet.

Sieverts kabelverk

Sammanträde den 2 juni 1953

Som ny ledamot i nämnden efter ing. E Bylander, som pensionerats, ingick hr H Sjöberg.

För fyra förslag hade ersättning utbetalats sedan föregående sammanträde med sammanlagt 400 kronor.

Bokslutet

Bolagets omsättning ökade under år 1952 jämfört med året innan, omtalade hr Eliasson. Detta sammanhänger delvis med högre materialpriser, men beror även på en viss volymökning. Orderstocken har minskat jämfört med tidigare år och dess sammansättning är ojämnare än tidigare. Medelantalet anställda uppgick under året till 1 588. I löner har utbetalats sammanlagt 16,8 milj. kronor. Bolagets nettovinst uppgick till 1,8 milj. kronor.

Den antagligen något ökade produktionskvantiteten beror väl huvudsakligen på nyinvesteringarna, svarade hr Westling på en fråga av hr Jansson. Stegrad arbetsintensitet har emellertid kanske även bidragit till produktionsökningen. Det är emellertid inte möjligt att ur bokslutet läsa fram vad som är anledningen till den ökade produktionskvantiteten.

Lagren har värderats med all försiktighet, omtalade hr Westling. Då världsmarknadspriserna på råmaterial är starkt fluktuerande är det nämligen nödvändigt att värdera dem försiktigt.

Kommunerna har nu också träffats av de svårigheter kreditrestriktionerna medför och kommer kanske att tvingas att minska sina investeringsprogram. Detta kan komma att medföra att elverkens kabelinvesteringar blir mindre än hittills. Priserna är till följd av den hårda utländska konkurrensen mycket pressade.